

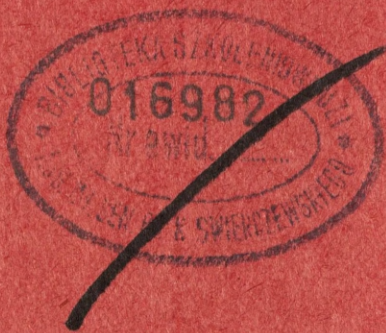
49 83 3
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 1

ppłk dypl. Edward WOLAK

**ZASADY ORGANIZACJI, PLANOWANIA I KIEROWANIA
MOBILIZACYJNYM UZUPEŁNIENIEM WOJSK
NA SZCZEBLU POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO**
(Skrypt wykładu)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Złotych Specjalnych
Nr ewid. 39906

WARSZAWA

MARZEC

1971

49

83

3

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Swierczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Edward WOLAR

**ZASADY ORGANIZACJI, PLANOWANIA I KIEROWANIA
MOBILIZACYJNYM UZUPEŁNIENIEM WOJSK
NA SZCZEBLU POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO**
(Skrypt wykładu)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Złoty Specjalnych

Nr ewid.

39906

WARSZAWA

MARZEC

1971

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 65 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

Przeł. nr 12657 JJ

~~.....~~

~~.....~~ E

Egz.nr 1

ppłk dypl. Edward W O L A K

SKRYPT WYKŁADU

Temat:

"ZASADY ORGANIZACJI, PLANOWANIA I KIEROWANIA MOBILIZACYJNYM
UZUPEŁNIENIEM WOJSK NA SZCZEBLU POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO"

BIBLIOTEKA NARODOWA ASB WP
Archiwum Działu Złotych Specjalnych

Nr ewid. ~~.....~~

133906

SPRAWDZIŁ:
SZEF KATEDRY ORG.MOB.WOJSK

płk dypl. M. BRONOWICKI

WARSZAWA

Marzec

1971 r.

==
==
==

1773-1774

1773

1

SPIS TREŚCI
=====

- I. ZAŁOŻENIA WSTĘPNE
- II. ZASADY PRZYGOTOWANIA I MOBILIZACYJNEGO WYKORZYSTANIA REZERW OSOBOWYCH DLA POTRZEB SIŁ ZBROJNYCH
 1. Określenie niektórych pojęć, podział rezerw osobowych i ich znaczenie we współczesnej wojnie.
 2. Źródła tworzenia rezerw osobowych i ich wykorzystanie.
- III. ZASADY OGÓLNE UZUPEŁNIANIA POTRZEB MOBILIZACYJNYCH STANEM OSOBOWYM ORAZ TRYB NADAWANIA PRZYDZIAŁÓW MOBILIZACYJNYCH DO WOJSK OPERACYJNYCH, OTK I FORMACJI ZMILITARYZOWANYCH
 1. Założenia ogólne ustalania potrzeb mobilizacyjnych i nadawania przydziałów mobilizacyjnych przez Powiatowy Sztab Wojskowy.
 2. Ogólne założenia terytorialnego gromadzenia rezerw. ✓ 6
 3. Podstawowe zasady prowadzenia ewidencji rezerw osobowych.
- IV. STRUKTURA, ORGANIZACJA I ZAKRES DZIAŁANIA ORGANÓW MOBILIZACJI POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO
 1. Wydział mobilizacji i uzupełnień PSzW:
 - a/ sekcja I mobilizacji i administracji rezerw;
 - b/ sekcja II poboru i uzupełnień;
 - c/ sekcja III administracji rezerw oficerskich;
 - d/ inspektorzy samochodowi.
- V. ZASADY PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO I OPRACOWANIA PODSTAWOWEJ DOKUMENTACJI PLANU ZABEZPIECZENIA MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH ROZMIESZCZONYCH NA TERENIE ADMINISTROWANYM PRZEZ PSzW:
 1. Zasady ogólne planowania mobilizacyjnego.
 2. Podstawy planowania mobilizacyjnego rozwinięcia

i mobilizacyjnego zabezpieczenia rozwinięcia jednostek przez PSZW.

2. Podstawowe dokumenty planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych.
4. Powiadomianie o zarządzeniu mobilizacji i kierowaniu przebiegiem mobilizacji.

VI. ZAKOŃCZENIE

I. ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

Warunki współczesnej wojny wyzwalają stałą konieczność podnoszenia zdolności obronnej państwa, na co składa się całokształt przygotowań operacyjno-obronnych i organizacyjno-mobilizacyjnych w okresie pokoju. Miernikiem tej zdolności, obok innych warunków, jest stopień organizacyjnego ujęcia i przygotowania wszystkich dziedzin życia administracyjno-gospodarczego, militarnego i społecznego kraju do skutecznej działalności obronnej państwa.

Współczesne wojny są zarówno walką zbrojną, jak i ekonomiczną, a zatem o ich przebiegu i końcowych wynikach decydować będzie potęga ekonomiczna, militarna, a w szczególności rezerwy ludzkie.

Życie na przestrzeni dziejów, potwierdziło całkowitą słuszność powyższych założeń, Zważywszy przy tym, że człowiek ze swymi walorami osobistymi, na przestrzeni całej historii wojen odegrał i odgrywa decydującą rolę, która wraz z rozwojem techniki wojennej nie tylko nie maleje, lecz wzrasta jeszcze bardziej. Technika bez człowieka - jest martwa.

Zagadnienia rezerw ludzkich we współczesnych doktrynach wojennych zajmują czołowe miejsce i stają się problemami ogólnopaństwowymi, absorbującymi coraz bardziej umysły nie tylko strategów wojskowych, ale także umysły naukowców, działaczy politycznych, gospodarczych i społecznych. Podkreślić należy, iż faktem jest, że w warunkach ustroju socjalistycznego, człowiek zajmuje centralne miejsce we wszystkich dziedzinach życia społecznego, co wynika z istoty i charakteru państwa ludowego i decydującej roli jaką zajmują w tej działalności masy ludowe.

Ustawa o powszechnym obowiązku obrony PRL z dnia 21.11.1967 r. /Dz.U.nr 44 poz. 220/ uchwalona przez Sejm PRL daje generalne podstawy do rozwinięcia i pełnej realizacji koncepcji obronnej naszego kraju. Daje ona przy tym podstawę prawną do realizacji poczynań obronnych, łącząc wysiłek sił zbrojnych ze współdziałaniem odpowiednio przygotowa-

nej administracji i gospodarki narodowej oraz obronnie przygotowanego i zorganizowanego społeczeństwa.

Wychodząc z zasad powyższej ustawy Komitet Obrony Kraju powołuje do kierowania sprawami obronności w terenie - Wojewódzkie i Powiatowe Komitety Obrony. WKO natomiast mogą powoływać odpowiednie Komitety Obrony niższego szczebla na terenie gromad, osiedli i miast itp.

Dla zapewnienia WKO i PKO realizacji zadań związanych z wykonaniem postanowień zawartych w ustawie o powszechnym obowiązku obrony PRL w zakresie obronności kraju, powołane zostały na tych szczeblach Wojewódzkie i Powiatowe Sztaby Wojskowe /WSzW i PSzW/.

Utworzone sztaby wojskowe przy odnośnych prezydium rad narodowych przyjęły m.in. funkcje byłych WKW i WKR w zakresie uzupełniania sił zbrojnych i administrowania rezerwami w gospodarce narodowej na swym terenie, jak również wykonywania nowych zadań wynikających z postanowień wyżej wymienionej ustawy.

KOK - jako najwyższy organ, rozpatruje podstawowe problemy obrony państwa i koordynuje ważniejsze przedsięwzięcia obronne realizowane przez osoby odpowiedzialne za przygotowanie poszczególnych działów skupiających problematykę obroną resortów o pokrewnych dziedzinach działalności państwowej /administracji i gospodarki narodowej/.

Terenowe komitety obrony są organami wykonawczymi i zarządzającymi w zakresie realizacji powierzonych zadań na ich terenie działania. Stąd też jako główny kierunek działalności terenowych sztabów wojskowych skupiać się będzie na:

- 1- realizacji zadań obronnych zleczanych prezydium rad narodowych;
- 1- zabezpieczeniu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych;
- 3- zabezpieczeniu potrzeb sił i środków układu terytorialnego i układu funkcjonalnego;
- 4- ogólnej realizacji przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek organizacyjnych

w ramach osiągania wyższych stanów gotowości bojowej;
5- właściwym gospodarowaniu i przygotowaniu zasobów mobilizacyjnych na potrzebę sił zbrojnych.

II. ZASADY PRZYGOTOWANIA I MOBILIZACYJNEGO WYKORZYSTANIA REZERW OSOBOWYCH DLA POTRZEB SIŁ ZBROJNYCH

1. Określenie niektórych pojęć, podział rezerw osobowych i ich znaczenie we współczesnej wojnie

Do jednych z podstawowych czynników potencjału ekonomiczno-wojennego kraju zaliczamy zasoby rezerw ludzkich. Ilość i jakość tych rezerw decyduje o stopniu zabezpieczenia potrzeb wojennych sił zbrojnych oraz potrzeb gospodarki narodowej, a tym samym produkcji na potrzeby wojenne.

Zatem istota współczesnych wojen wymaga odpowiednich rezerw ludzkich, w sensie ilościowym, jak i jakościowy, zarówno do jej prowadzenia oraz materiałowo-technicznego zabezpieczenia przez cały czas jej trwania.

Wzrastająca ilość i rola technicznych środków walki, ich wpływ na wyniki walki czy operacji w niczym nie pomniejszyła, lecz wręcz podniosła rolę człowieka - ludności w wojnie.

Duży wpływ na wielkość wysiłku obronnego mają, obok możliwości produkcyjnych parku maszynowego i wielkości zasobów surowców, zasoby ludzkie. I one właśnie - zasoby ludzkie - stanowią barierę na drodze wzrostu potencjału militarnego. Stąd też ogromne znaczenie posiada umiejętność należytego gromadzenia, szkolenia, gospodarowania - dysponowania zasobami ludzkimi.

Przez użyte w skrypcie określenia - pojęcia:

"Ludność" - rozumie się całe społeczeństwo bez względu na wiek, płeć, zdolność do pracy itp. zamieszkującą określony obszar /kraj, województwo, powiat, gromadę itp/.

2. "Zasoby mobilizacyjne" - rozumie się zapasy oraz wydzielone rezerwy osobowe, materiałowo-techniczne, pojazdy mechaniczne i maszyny inżynieryjne gromadzone i wydzielane z gospodarki narodowej, które z kolei dzielą się na:
- a/ rezerwy mobilizacyjne sił zbrojnych;
 - b/ rezerwy gospodarki narodowej i obrony terytorialnej;
 - c/ rezerwy państwowe /URP/ x/
3. "Rezerwy osobowe" - rozumie się osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, ujęte w ustalone ustawą kryteria wiekowe, zdrowotno-fizyczne i inne.
4. "Potencjał obronny" - rozumie się kompleksowe ujęcie takich dziedzin, jak:
- siły zbrojne oraz jednostki zmilitaryzowane i oddziały samoobrony;
 - przemysł, rolnictwo i zasoby gospodarki narodowej;
 - organizująca siła i rola partii i stronnictw politycznych, władz i aparatu administracyjno-państwowego, organizacji paramilitarnych, społecznych, zawodowych i młodzieżowych, które w ramach swej działalności przygotowują całe społeczeństwo pod względem ideologicznym i fachowym do przedsięwzięć obrony kraju.

x/ /URP/ - Urząd Rezerw Państwowych, w ramach przygotowań mobilizacyjnych gromadzi wybrane surowce i materiały na potrzeby obronności kraju i gospodarki narodowej. Dotyczy to takich surowców /asortymentów/, jak: materiały pędne i smary, leki i sprzęt medyczny, materiały i urządzenia dla komunikacji oraz sprzęt łączności, żywność, ogumienie, materiały i środki wybuchowe itp.

5. "Środki transportowe" - rozumie się pojazdy mechaniczne, samochody, przyczepy i naczepy określonych rodzajów, marek i typów.
6. "Maszyny inżynieryjne" - rozumie się maszyny i urządzenia przeznaczone do robót ziemnych, budowlanych i drogowych oraz przeładunkowych - przydatnych dla potrzeb sił zbrojnych.
7. "Jednostki zmilitaryzowane" - rozumie się jednostki organizacyjnie przewidziane do militaryzacji, które w razie wprowadzenia stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny będą podlegały ministrom.
8. "Powiatowy Sztab Wojskowy" - rozumie się również miejski sztab wojskowy w mieście stanowiącym powiat oraz dzielnicowy sztab wojskowy w mieście wyłączonym z województwa.

W generalnym ujęciu całości - pod pojęciem "SIŁ ZBROJNYCH" należy rozumieć: wojska lądowe, wojska lotnicze i obrony powietrznej kraju, marynarkę wojenną oraz wojska wewnętrzne, niezależnie od podziału ich na wojska operacyjne i OTK.

9. "Gotowość bojowa" obejmuje wszystkie elementy szkolenia bojowego i politycznego, stanu moralno-politycznego, stanu ilościowego i jakościowego sprzętu bojowego i technicznego ukończenia w siły i środki, stanu materiałowo-technicznego zabezpieczenia, zagadnienia mobilizacyjne, alarmowania i natury organizacyjnej w sensie planowanych czynności /w określonych sytuacjach/, oraz dokładnej znajomości zadań wynikających z tych założeń organizacyjnych.^{x/}

Tak więc uściślając powyższe - gotowość bojowa, to całokształt czynności wojsk, które w końcowej fazie powodują zdolność bojową pododdziału, oddziału, związku taktycz-

x/ Pod pojęciem "gotowości bojowej" i związanych z tym zamierzeń /czynności/ integralnie występują pojęcia, a wraz z tym i zamierzenia /czynności/"mobilizacji i alarmowania", lecz nie można tych pojęć uogólniać i utożsamiać do jednego. Gotowość bojowa - jest pojęciem kompleksowym.

nego i operacyjnego do wykonania zadania w określonym czasie i przestrzeni odpowiednio do wymagań współczesnego pola walki.

10. Przez pojęcie mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych - rozumiemy: całokształt przedsięwzięć zapewniających szybkie przejście wojsk ze struktury organizacyjnej czasu pokojowego na strukturę organizacyjną czasu wojennego, w oparciu o nagromadzone zapasy oraz wydzielone rezerwy osobowe z gospodarki narodowej.

Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych może być realizowane w okresie poprzedzającym działania wojenne i w toku trwania konfliktu zbrojnego.

11. "Alarmowanie", to czynności o charakterze awizowania i przygotawcze związane ze stopniowym podnoszeniem stanu gotowości bojowej, którego celem jest postawienie wojsk w stan ostrego pogotowia bojowego.

Zagadnienie ludności /rezerw osobowych/ jako całego ogółu społeczeństwa ma ogromne znaczenie w pracach związanych z obronnością państwa, nie może ono być pominięte i dotyczy to w mniejszym lub większym stopniu wszystkich ogniów administracji państwowej. Przedmiotem nas szczególnie interesującym jest jednak problem rezerw osobowych, czyli kontyngentów ludzi zdolnych do pracy i obrony.

Rezerwy osobowe i ich podział:

Do rezerw osobowych zaliczamy osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, których podział przedstawia się następująco:

- mężczyźni w wieku od 18 do 65 lat;
- kobiety od 18 do 50 lat życia.

Z kolei rezerwy osobowe dzielą się na dwie grupy:

- pierwsza - rezerwy osobowe podlegające obowiązkowi służby wojskowej;
- druga - rezerwy osobowe nie podlegające obowiązkowi służby wojskowej.

Do grupy rezerw podlegających obowiązkowi służby wojskowej zalicza się:

- przedpoborowych i poborowych od 18 do 25 lat /poborowych od 18 roku życia do czasu przeniesienia do rezerwy/;
- żołnierzy rezerwy: szeregowców, podoficerów, podchorążych rezerwy do 50 lat;
- oficerów i chorążych rezerwy do 60 lat;
- generałów i admirałów rezerwy do 65 lat;
- kobiety przeniesione do rezerwy w stopniach szeregowców i podoficerów rezerwy do 40 lat, a posiadające stopnie oficerskie do 50 lat.

Do grupy rezerw nie podlegających obowiązkowi odbywania służby wojskowej zalicza się:

- mężczyzn niepodlegających obowiązkowi służby wojskowej ze względu na przekroczenie granicy wieku oraz uznanych przez powiatowe komisje poborowe /wojskowe komisje lekarskie/ za trwale niezdolnych do służby wojskowej /kat. E./ albo uznanych za zdolnych do służby wojskowej w formacjach samoobrony /kat. D/;
- kobiety z wyjątkiem kobiet przeznaczonych do służby wojskowej.

Siły zbrojne nie są zainteresowane rezerwami osobowymi nie podlegającymi obowiązkowi służby wojskowej, stąd też rezerwy te stanowią jedno z głównych źródeł siły roboczej w czasie wojny. Natomiast grupa rezerw podlegająca obowiązkowi służby wojskowej z uwagi na jej przydatność dla sił zbrojnych jak i gospodarki narodowej, jest w sferze szczególnego zainteresowania powiatowych sztabów wojskowych /WSZW, PSZW, OW i Sztabu Generalnego/.

2. Zróżnice tworzenia rezerw osobowych i ich wykorzystanie

Zróżnice tworzenia rezerw osobowych są:

1. W zakresie rezerw osobowych oficerów:

- oficerowie zwolnieni z zawodowej służby wojskowej;
- absolwenci studiów wojskowych szkół wyższych;
- absolwenci kursów oficerów politycznych rezerwy rekrutujący się z chorążych, podoficerów i szeregowców rezerwy spośród cywilnego aktywu partyjnego, posiadający ukończone minimum średnie wykształcenie;
- w uzasadnionych przypadkach - również absolwenci kursów oficerskich, rekrutujący się z podoficerów i szeregowców rezerwy z wyższym wykształceniem cywilnym przydatni w danej specjalności wojskowej /nie reklamowani/.

2. W zakresie rezerw chorążych:

- chorążowie zwolnieni z zawodowej służby wojskowej;
- absolwenci kursów chorążych organizowanych w ramach zasadniczej służby wojskowej;
- absolwenci ^{sekcji} wojskowych studiów nauczycielskich;
- absolwenci kursów chorążych rezerwy organizowanych w ramach ćwiczeń wojskowych;
- absolwenci kursów chorążych rezerwy organizowanych w zakładach pracy oraz systemem doraźnym poza godzinami pracy.

3. W zakresie rezerw podoficerów i szeregowców:

- podoficerowie i szeregowcy rezerwy po odbyciu stosownego przeszkolenia w ramach zasadniczej służby wojskowej, wojskowego szkolenia poborowych oraz szkolenia poborowych w formacjach samoobrony;
- podoficerowie i szeregowcy po odbyciu stosownego przeszkolenia wojskowego w ramach długoterminowych ćwiczeń wojskowych;
- szeregowcy rezerwy, którym specjalności wojskowe nadano na podstawie niektórych - przydatnych dla wojska zawodów cywilnych.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż zasadniczymi elementami przygotowania i wyszkolenia w okresie pokoju określonej ilości rezerw osobowych jest służba wojskowa w jednostkach wojskowych.

Dla ułatwienia sprawności kierowania i wykorzystania rezerw osobowych dla sił zbrojnych, podzielone one zostały na dwa rzuty:

- pierwszy rzut: obejmuje oficerów, chorążych i podchorążych rezerwy oraz podoficerów i szeregowców rezerwy posiadających przydziały mobilizacyjne do jednostek sił zbrojnych.

Rezerwy pierwszego rzutu przeznaczone są więc na zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych, to jest na uzupełnienie różnicy wynikającej z etatów czasu pokojowego i wojennego jednostek wojskowych istniejących w czasie pokoju oraz na uzupełnienie pełnych potrzeb wynikających z etatów wojennych jednostek formowanych od nowa;

- drugi rzut: obejmuje oficerów, chorążych i podchorążych rezerwy oraz podoficerów i szeregowców rezerwy przeznaczonych na uzupełnienie potrzeb sił zbrojnych w czasie wojny.

Żołnierzom rezerwy przeznaczonym do pierwszego rzutu zostały wydane karty mobilizacyjne, które obowiązują ich w przypadku ogłoszenia mobilizacji powszechnej - do natychmiastowego stawiennictwa w określonych jednostkach wojskowych. Natomiast w wypadku zarządzenia mobilizacji, rezerwistom tym zostaną doręczone ponadto przygotowane już w czasie pokoju karty powołania.

Rezerwy przeznaczone do drugiego rzutu są tylko wydzielone ewidencyjnie, którym w najbliższej perspektywie zamierza się również wydać określonego wzoru karty mobilizacyjne, które stanowić będą dla żołnierzy rezerwy pewnego rodzaju awizo, że zaliczeni są do rezerw sił zbrojnych i w każdej chwili mogą być powołani na ich uzupełnienie.

Nieodłącznym i ważnym problemem źródeł tworzenia rezerw i zasad ich wykorzystania jest również zagadnienie ich ciągłego szkolenia w jednostkach wojskowych i przez poszczególne

gólne wojskowe sztaby terytorialne. Obecnie jak nigdy dotąd, zachodzi potrzeba systematycznego doskonalenia teoretycznej i praktycznej wiedzy żołnierzy rezerwy, ponieważ nabyte przez nich kwalifikacje stają się niewystarczające w stosunku do poziomu stale rozwijającej się wojskowej techniki bojowej i zasad prowadzenia działań. Stąd szczególna rola i zadanie stoi przez PSZW i WSZW w zakresie planowania i powoływania żołnierzy rezerwy na krótkotrwałe ćwiczenia wojskowe.

III. ZASADY OGÓLNE UZUPEŁNIANIA POTRZEB MOBILIZACYJNYCH STANEM OSOBOWYM ORAZ TRYB NADAWANIA PRZYDZIAŁÓW MOBILIZACYJNYCH DO WOJSK OPERACYJNYCH, OTK i FORMACJI ZMILITARYZOWANYCH

1. Założenia ogólne ustalania potrzeb mobilizacyjnych i nadawania przydziałów mobilizacyjnych przez powiatowe sztaby wojskowe

Potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych uzupełniają się z zasobów mobilizacyjnych głównie żołnierzami rezerwy, które wynikają z różnic pomiędzy ilością żołnierzy przewidzianych dla danej jednostki w etacie czasu wojennego, a ilością ewidencyjną żołnierzy, którzy pozostają w jednostce zgodnie z etatem czasu pokojowego.^{x/}

Ustalając potrzeby mobilizacyjne należy mieć na względzie to, że stany osobowe wojsk w czasie mobilizacji i wojny będą uzupełniane w przeważającej części żołnierzami rezerwy. Przy czym zasoby rezerw osobowych są zróżnicowane pod względem wykształcenia, wieku, kategorii zdrowia i innych kryteriów. Stąd też celami właściwego i racjonalnego ich wykorzystania został dokonany podział tych rezerw dla potrzeb wojsk operacyjnych, OTK i gospodarki narodowej, a w tym z przeznaczeniem do formacji zmilitaryzowanych. Dla wyjaśnienia dodać należy /aby pokazać chronologiczny ciąg zależności/, iż Sztab Generalny przy współudziale z zainteresowanymi szefostwami rodzajów wojsk i służb na podstawie analizy posiadanych rezerw osobowych uzupełniając specyfikę uzupełnianych jednostek określa ogólne kryteria przeznaczenia żołnierzy rezerwy do tych jednostek. Natomiast okręgi wojskowe w odniesieniu do jednostek mobilizowanych, im podległych ustalają potrzeby mobilizacyjne odgórnie i dane przesyłają odnośnym wojskowym sztabom wojewódzkim do realizacji. WSZW po przeprowadzeniu kalkulacji zasobów i potrzeb w terytorialnych sztabach wojskowych, rozdzielają potrzeby mobilizacyjne do uzupełnienia określonym

x/ Zasoby mob., ich podział i źródła tworzenia omówione zostały w poprzednich podrozdziałach.

PSzW oraz powiadamiają dowódców jednostek mobilizujących jakże PSzW uzupełnia ich potrzeby.

PSzW powiadamia z kolei dowódców jednostek mobilizujących o fakcie otrzymania z WSzW rozdzielników oraz ustala termin nadawania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom rezerwy do poszczególnych jednostek mobilizujących, w czym biorą czynny udział przedstawiciele zainteresowanych jednostek.

Organem właściwym do nadawania przydziałów mobilizacyjnych oficerom, chorążym, podchorążym z wyjątkiem niektórych stanowisk określonych przez Departament Kadr MON oraz podoficerom i szeregowcom rezerwy jest powiatowy /równorzędny/ sztab wojskowy w odniesieniu do wszystkich /^{rodzajów wojsk i służb} OTK oraz formacji zmilitaryzowanych.^{x/} Przydziały mobilizacyjne nadaje się żołnierzom rezerwy przy współudziale dowódcy /przedstawiciela/ jednostki wojskowej. Podoficerom i szeregowcom rezerwy nadaje się w zasadzie przydziały mobilizacyjne do jednostek tych rodzajów wojsk i służb, w których odbywali zasadniczą służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe. Fakt nadania lub unieważnienia przydziału mobilizacyjnego przeprowadza się rozkazem personalno-mobilizacyjnym. Niezależnie od tego żołnierzom rezerwy przydział mobilizacyjny odnotowuje się w wojskowych dokumentach osobistych oraz w kartach /wtórnikach kart/ ewidencyjnych tych żołnierzy.

Co należy rozumieć pod pojęciem "przydział mobilizacyjny" - jest to imienne przeznaczenie żołnierza rezerwy do jednostki wojskowej, a w tej jednostce do pododdziału na stanowisko /funkcję/ określonej etatem czasu wojennego z wyjątkiem żołnierzy rezerwy procentu zabezpieczenia stawiennictwa, którym nadaje się przydział mobilizacyjny do poszczególnych jednostek mobilizacyjnych bez określenia im konkretnych stanowisk /funkcji/. Do jednych z ważniejszych zasad przy ustalaniu kryteriów przez PSzW, przy współudziale dowódców jednostek mobilizujących, w zakresie nadawania przydziałów mobilizacyjnych należy się kierować następującymi wymogami:

x/ W dalszej części PSzW - należy rozumieć jako równorzędny miejski, dzielnicowy sztab wojskowy.

1. Na przydziały mobilizacyjne wyznaczać odpowiednio wyszkolonych podoficerów i szeregowców rezerwy lub posiadających zawody cywilne w pełni odpowiadające kwalifikacjom wymagany na stanowiskach /funkcjach/ przewidzianych dla nich na okres wojny, zdolnych do służby wojskowej.
2. Przy nadawaniu przydziałów mobilizacyjnych podoficerom i szeregowcom rezerwy należy brać pod uwagę charakter i przeznaczenie jednostki wojskowej oraz kierować się następującymi zasadami:
 - a/ do bojowych jednostek wojsk operacyjnych, obrony powietrznej kraju, wytypowanych jednostek wojsk wewnętrznych i OTK zabezpieczające przedsięwzięcia KOK oraz jednostek wojsk ochrony pogranicza wyznaczać żołnierzy rezerwy najlepiej wyszkolonych lub o zawodach cywilnych zbliżonych do wymaganych specjalności wojskowych, z dobrym stanem zdrowia i o dużej sprawności fizycznej;
 - b/ do pozostałych jednostek wojsk operacyjnych i obrony terytorium kraju można typować i nadawać przydziały mobilizacyjne żołnierzom rezerwy stosując łagodniejsze kryteria doboru.
3. Przydziały mobilizacyjne na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek rezerwowych i zapasowych wyznacza się żołnierzy rezerwy odpowiadających tym samym wymogom co przy uzupełnianiu jednostek bojowych, z uwzględnieniem jednak łagodniejszych kryteriów odnośnie wykszolenia, wieku itp.
4. Na uzupełnienie w czasie wojny potrzeb ośrodków /kursów/ szkolenia powołuje się poborowych na takich samych zasadach, jak w okresie pokoju. Przy uzupełnianiu ośrodków szkolenia należy przestrzegać zasady doboru kandydatów o pokrewnych zawodach cywilnych, zbliżonych do profilu szkolenia w ośrodku.
5. W przypadkach następczających trudności w uzupełnianiu potrzeb mobilizacyjnych podoficerami i szeregowcami rezerwy o określonych, mniej skomplikowanych specjalnościach, wyjątkowo mogą być nadawane przydziały mobilizacyjne podofi-

cerom i szeregowcom rezerwy posiadającym zastępcze specjalności wojskowe.

6. Na żołnierzy rezerwy wytypowanych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek /dowództw, instytucji/ wojskowych o szczególnym znaczeniu, przed nadaniem przydziału mobilizacyjnego należy zasięgnąć opinii odpowiednich organów wojskowej służby wewnętrznej.
7. Przydziałów mobilizacyjnych nie nadaje się następującym żołnierzom rezerwy:
- odbywającym karę pozbawienia wolności, tymczasowo aresztowanym oraz skazanym na karę dodatkową utraty praw publicznych;
 - przebywającym poza granicami państwa;
 - reklamowanym;
 - duchownym prawnie uznanych wyznań religijnych;
 - karanym sądownie za szpiegostwo lub działalność antypaństwową;
 - ubiegającym się o zmianę obywatelstwa polskiego;
 - ubiegającym się o wyjazd za granicę na pobyt stały;
 - ze względu na zły stan zdrowia.
8. Bez względu na okoliczności, nadawanie przydziałów mobilizacyjnych rezerwistom powinno odbywać się przy ścisłej współpracy powiatowego sztabu wojskowego z zainteresowanymi jednostkami wojskowymi /organizacyjnymi/. Za jakościowe uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych rezerw osobowych odpowiadają na równi powiatowe sztaby wojskowe, jak też jednostki wojskowe /organizacyjne/.

W zakres potrzeb mobilizacyjnych i związanych z tym czynności wchodzi również środki transportowe, maszyny inżynierskie i inne urządzenia pobierane z gospodarki narodowej.^{x/}

x/ Zagadnień tych szerzej nie będą omawiać, ponieważ dokładnie traktuje o tym "Instrukcja o przekazywaniu śr.tr. na potrzeby obrony państwa" Sygn. Szt.Gen. 494/70 oraz "Dziennik rozkazów tajnych" nr 4/70r. poz.10.

Na środki te wystawia się karty przeznaczenia i nakazy do - starczenia tych środków /analogiczne do przydziałów mobilizacyjnych w odniesieniu do żołnierzy rezerwy/.

Karty przeznaczenia wydawane są dyrektorom uspołeczni-onych zakładów pracy, a w odniesieniu do transportu nieuspołecz- nionego - deponowane są we właściwych radach narodowych.

Karty powołania żołnierzy rezerwy oraz nakazy dostarcza- nia na środki transportowe przewidziane do pobrania /powoła - nia/ w trybie alarmowym, a doręczane siłamiⁱ jednostek wojsko - wych - deponuje się w tych jednostkach.

Co się zaś tyczy formacji zmilitaryzowanych, bądź też podlegających militaryzacji w myśl ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL wynika:^{x/}

1. Rozróżnia się jednostki zmilitaryzowane i jednostki przewi- dziane do militaryzacji.
2. Jednostki przewidziane do militaryzacji dzielą się na jed- nostki, do których nadaje się przydziały organizacyjno-mo- bilizacyjne oraz jednostki, do których przydziałów tych nie nadaje się.
3. Przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek przewi- dzianych do militaryzacji nadaje się osobom zatrudnionym w uspołecznionych zakładach pracy. Mogą one być również nadawane osobom zatrudnionym w nieuspołecznionych zakładach pracy oraz osobom nie zatrudnionym, uznanych za zdolne do służby w formacjach samoobrony.
4. Przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek przewi- dzianych do militaryzacji^o nadają powiatowe sztaby wojskowe, właściwe ze względu na miejsce pobytu stałego /zamieszka- nia/ lub pobytu czasowego, trwającego ponad dwa miesiące osób, którym przydziały te mają być nadane.
Nadawanie przydziałów do jednostek podległych poszczegól- nym ministrom następuje na wniosek organów wyznaczonych przez właściwych ministrów, a do jednostek podległych prze-

x/ Zagadnienie to dość obszernie zostało omówione w "Dzienni- kach rozkazów tajnych MON" nr 4 i 6/70 r. Skrypt ujmuje tylko niektóre zasadnicze postanowienia dotyczące jedno - stek zmilitaryzowanych, nie omawiając całości problemu.

wodniczącym terenowych komitetów obrony na wniosek organów wyznaczonych przez tych przewodniczących.

W odniesieniu do osób zatrudnionych w jednostkach przewidzianych do militaryzacji, które podlegają ministrom Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości, przydziały organizacyjno-mobilizacyjne nadają kierownicy tych jednostek w porozumieniu z właściwymi sztabami wojskowymi. Osoby którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne otrzymują z rąk kierownika tej jednostki kartę przydziału do jednostki zmilitaryzowanej.

Przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek przewidzianych do militaryzacji nadaje się w szczególności -

ści:

- 1/ Osobom nie podlegającym obowiązkowi służby wojskowej;
- 2/ Żołnierzom rezerwy, którzy:
 - a/ nie odbywali zasadniczej służby wojskowej;
 - b/ odbywali wojskowe szkolenie poborowych lub szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony;
 - c/ odbyli zasadniczą służbę wojskową lub posiadają tytuł podchorążego - jeżeli ukończyli 40 lat życia;
 - d/ są chorążymi lub oficerami - jeżeli ukończyli 45 lat życia;
 - e/ ze względu na potrzeby jednostek zmilitaryzowanych zostali zwolnieni /reklamowani/ od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej.

Przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych nie nadaje się osobom, które:

- 1/ zostały przeznaczone do zasadniczej służby wojskowej, wojskowego szkolenia studentów, wojskowego szkolenia poborowych albo szkolenia poborowych w oddziałach samoobrony;
- 2/ posiadają przydziały mobilizacyjne do jednostek sił zbrojnych;

- 3/ pełnią czynną służbę wojskową albo szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony;
- 4/ ze względu na potrzeby jednostek nie objętych militaryzacją zostały zwolnione /reklamowane/ od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej;
- 5/ wykonują obowiązki służbowe lub pełnią funkcje na stanowiskach państwowych kadry kierowniczej - uznawane za równoznaczne z wykonywaniem obowiązków służbowych w formacjach samoobrony;
- 6/ ukończyły - mężczyźni 65, a kobiety 60 lat życia.

2. Ogólne założenia terytorialnego gromadzenia rezerw^{x/}

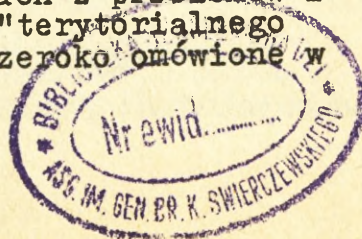
Aby w pełni zabezpieczyć potrzeby oraz szybkie bezpieczne rozwinięcie wojsk do rozmiarów przewidzianych na czas wojny, istotny wpływ wywierać będzie mobilizacyjny system ich uzupełniania.

Sens zagadnienia polega na tym, aby do minimum zredukować czas konieczny na przybycie do miejsc stawiennictwa żołnierzy rezerwy /poborowych/, środków transportowych i niezbędnego zabezpieczenia materiałowo-technicznego, eliminując przy tym do maksimum przejazdy koleją.

Problem ten można rozwiązać przez stosowanie systemu terytorialnego uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych. Zatem właściwe rozmieszczenie tych rezerw wokół baz mobilizacyjnych, ich ilość i jakość stanowią zasadniczy warunek w sprawnym przeprowadzeniu mobilizacyjnego uzupełniania sił zbrojnych, a tym samym i osiągnięcia przez nie gotowości bojowej.

System powoływania poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jak też wcielanie do poszczególnych jednostek wojskowych musi być ściśle skoordynowany z systemem uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych. Chodzi o to, aby rezerwy osobowe były gromadzone zarówno pod względem ilo-

x/ podrozdział "b" - traktuje w sposób ogólny zagadnienie terytorialnego gromadzenia rezerw jako jeden z problemów i obowiązków PSZW. Natomiast zagadnienie "terytorialnego gromadzenia rezerw" - jest oddzielnie szeroko omówione w innym skrypcie - nr 01658/70 r.

ściowym, jak i jakościowym w tych rejonach, gdzie jest to konieczne ze względów mobilizacyjnych, to znaczy, że należy przestrzegać zasad terytorialnego uzupełniania i szkolenia rezerw w czasie pokoju. Wymaga to wzajemnej wymiany informacji między uzupełnianymi jednostkami, w wojskowych sztabach terytorialnymi w celu zapewnienia należytego planowania wcielania poborowych do poszczególnych jednostek wojskowych oraz ich wyznaczania na stanowiska i funkcje zbliżone do posiadanych przez nich wyuczonych lub wykonywanych zawodów cywilnych.

Przeprowadzenie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych uzależnione jest przede wszystkim od spełnienia warunku terytorialnego zaspokojenia potrzeb mobilizacyjnych, którego istotą jest planowe nagromadzenie wyszkolonych rezerw dla poszczególnych jednostek w granicach jednego lub kilku najbliższych powiatów.

Nadmienić wypada, iż problem terytorialnego uzupełniania wojsk podjęto w 1960 r., a szerzej rozwinięto go w 1966r., który polegał na wprowadzeniu w życie odpowiednich zasad w zakresie terytorialnego gromadzenia rezerw podoficerów i szeregowców rezerwy.

Zasady te polegają na powoływaniu poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej terytorialnie, to znaczy w pierwszej kolejności w miejscowości, w której stacjonuje jednostka mobilizująca, i w której mieszka dany poborowy, następnie powołuje się poborowych z innych miejscowości danego powiatu.

O ile nie ma możliwości przeszkolenia poborowych w określonych specjalnościach wojskowych w jednostkach dyslokowanych w miejscu ich zamieszkania lub na terenie ich powiatu /PSzW/ wówczas poborowych powołuje się do odbycia zasadniczej służby wojskowej eksterytorialnie, w jednostkach o tym samym profilu szkolenia, a po ich zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej wykorzystuje się terytorialnie na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych.

Realizacja założeń terytorialnego gromadzenia rezerw osobowych jest procesem ciągłym, ponieważ wielkość zasobów

określonych obszarów, rejonów nie jest stała i ulega zmianie zarówno w miarę starzenia się rezerwistów poszczególnych roczników, zmian organizacyjnych i dyslokacyjnych jednostek wojskowych, które mają być formowane z określonych zasobów rezerw osobowych, jak również ruchu ludności. Okresowe zakłócenia w terytorialnym gromadzeniu rezerw może również spowodować wprowadzenie do wyposażenia jednostek wojskowych nowego, bardziej skomplikowanego uzbrojenia lub innego bojowego sprzętu technicznego.

Najbliższym ogniwem systemu terytorialnego gromadzenia rezerw osobowych są powiatowe sztaby wojskowe i jednostki mobilizujące.

Powiatowe sztaby wojskowe odpowiadają bezpośrednio za ilościowe i jakościowe zaspokajanie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych oraz kierowanie - zgodnie z potrzebami terytorialnego gromadzenia rezerw osobowych - poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej, a żołnierzy rezerwy do przekwalifikowania w wymaganych specjalnościach wojskowych.

Jednostki wojskowe mobilizujące ustalają potrzeby w zakresie ilości i rodzajów specjalistów niezbędnych do uzupełnień jednostek mobilizowanych i przesyłają te dane po wiatowym sztabom wojskowym oraz przeszkalają - w miarę możliwości poborowych w specjalnościach proponowanych przez PSzW.

O istocie planowania mobilizacyjnego - szerzej będzie mowa w zagadnieniach następnym wykładu.

3. Podstawowe zasady prowadzenia ewidencji rezerw osobowych ✓

Zagadnienia ewidencji ludności reguluje ustawa z 14 lipca 1961 roku oraz szereg aktów wykonawczych organów administracji państwowej:

- zgodnie z tymi aktami normatywnymi wszystkie osoby przebywające na obszarze PRL objęte są ewidencją ludności;

x/ Zagadnienie to szczegółowo zostało omówione w skrypcie dotyczącym prowadzenia ewidencji, podrozdział natomiast obejmuje tylko niektóre założenia meldunkowe i ewidencję.

- przebywanie w miejscowości ponad trzy dni tworzy obowiązek zameldowania się; ponadto postanowienia dotyczące prowadzenia ewidencji obowiązują obywateli do zgłaszania wszystkich zmian dotyczących danych osobistych np: przy zmianach nazwiska, kwalifikacji zawodowych, odbytych studiów itp.

Organami ewidencji i kontroli ruchu ludności w Polsce są właściwe do spraw wewnętrznych organa odnośnych PRN, na obszarze których dany obywatel zamieszkuje na stałe i tak:

- w gromadach, osiedlach, miastach i dzielnicach prowadzi się rejestry stałych mieszkańców;
- w powiatach i miastach na prawach powiatów prowadzi się kartoteki ewidencyjno-adresowe.

Obowiązek meldunkowy oprócz tego spoczywa na wszystkich osobach podlegających obowiązkowi służby wojskowej.

Obowiązek meldunkowy dla celów obrony obejmuje:

- a/ ogólny obowiązek meldunkowy dla celów obrony, który spoczywa na wszystkich obywatelach podlegających obowiązkowi służby wojskowej i niektórych osobach podlegających obowiązkowi służby w formacjach samoobrony;
- b/ szczegółowe obowiązki meldunkowe dla celów obrony, które spoczywają na żołnierzach rezerwy posiadających przydziały mob. do J.W. sił zbrojnych, dotyczące wszelkich zmian adresowych, personalnych, wykształcenia itp.

Podstawowymi organami wojskowymi, w których skupia się całość ewidencji wojskowej osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu są powiatowe, miejskie oraz dzielnicowe sztaby wojskowe. Ewidencja wojskowa dzieli się na wojskowe dokumenty ewidencyjne i dokumenty sprawozdawcze. Wojskowe dokumenty ewidencyjne dzielą się następnie na dokumenty zasadnicze oraz dokumenty pomocnicze.

Zasadniczymi dokumentami ewidencji jest - karta ewidencyjna, która oprócz danych personalnych zawiera szereg danych dotyczących przebiegu służby, kwalifikacji, wykształcenia, zawodu, miejsca zamieszkania, stopnia zdolności do służby wojskowej itp.

- Karty ewidencyjne żołnierzy rezerwy prowadzi się w formie kartotek /kartoteka mobilizacyjna i kartoteka ogólna/
- Kartoteka mobilizacyjna obejmuje żołnierzy pierwszego rzutu do sił zbrojnych i część rezerw gospodarki narodowej i OTK /przechowuje się w pomieszczeniach do spraw mob./.
- Kartoteka ogólna obejmuje ewidencję żołnierzy rezerwy przeznaczonych na uzupełnienie sił zbrojnych w czasie wojny, stanowiących II rzut rezerw sił zbrojnych.

Pomocniczymi dokumentami ewidencyjnymi są:

wtórniki kart ewidencyjnych, skorowidze kart ewidencyjnych, księgi orzeczeń lekarskich, ewidencja wydanych książeczek wojskowych i inne dokumenty związane z prowadzeniem ewidencji.

Bez pełnej i aktualnej ewidencji rezerw osobowych niemożliwa jest realizacja jakichkolwiek przedsięwzięć w zakresie rozwoju sił zbrojnych, szkolenia i przygotowania rezerw osobowych oraz uzupełnienia sił zbrojnych stanem osobowym, zarówno w czasie pokoju jak i wojny. Ewidencja ta zawiera wszelkie niezbędne informacje dotyczące zarówno ogólnych zasobów rezerw osobowych, ich podziału na poszczególne rodzaje sił zbrojnych, rodzaje wojsk i służb, jak również informacje dotyczące każdego żołnierza rezerwy.

Kierownictwo i nadzór nad działalnością powiatowych sztabów wojskowych w zakresie prowadzenia ewidencji żołnierzy sprawują: szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych oraz szefowie sztabów okręgów wojskowych poprzez odpowiednie komórki mobilizacyjno-uzupełnieniowe.

IV. STRUKTURA, ORGANIZACJA I ZAKRES DZIAŁANIA ORGANÓW MOBILIZACJI POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO

Powiatowy Sztab Wojskowy jest organem wykonawczym w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na administrowanym przez siebie obszarze. Ponosi on pełną odpowiedzialność za przygotowanie i przeprowadzenie mobilizacji podległych i powierzonych mu do zmobilizowania jednostek wojskowych i formacji zmilitaryzowanych.

Powiatowe sztaby wojskowe są organem powołanym do bezpośredniej realizacji zadań związanych z prowadzeniem ewidencji oficerów, podoficerów i szeregowych rezerwy, terytorialnym nagromadzeniem tych rezerw i racjonalnym ich wykorzystaniem oraz przeznaczania żołnierzy rezerwy na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych poszczególnych jednostek wojskowych i organizacyjnych, nadawania imiennych przydziałów mobilizacyjnych, jak również sprawnego powołania do służby wojskowej w razie zarządzenia mobilizacji oraz uzupełniania jednostek w czasie pokoju.

Do zasadniczych przedsięwzięć PSZW w zakresie planowania mobilizacyjnego należy zaliczyć:

- 1- opracowanie systemu zarządzania mobilizacji na administrowanym terenie;
- 2- ustalenie systemu doręczania kart powołania żołnierzom rezerwy;
- 3- ustalanie w zakładach pracy środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń pobieranych z gospodarki narodowej i wystawianie kart przeznaczenia i nakazów dostarczania tych środków;
- 4- organizację dowozu żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych /określonych miejsc stawiennictwa/ siłami rad narodowych;
- 5- uzupełnianie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych w zakresie rezerw osobowych, środków transportowych i maszyn inżynierskich oraz reklamowanie kadr fachowych niezbędnych dla gospodarki narodowej;

- 6- inspirowanie udziału terenowych organów administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie przygotowania do realizacji świadczeń osobistych i rzeczowych;
- 7- kierowanie zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych;
- 8- przygotowanie mobilizacyjnego rozwinięcia podległych i powierzonych do zmobilizowania oddziałów /samodzielnych pododdziałów/.

W planowaniu uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych rola powiatowego /równorzędnego/ sztabu wojskowego polega na:

- przeprowadzeniu analizy potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych w zakresie rezerw osobowych, środków transportowych i maszyn inżynierskich /dokonanie bilansu/;
- w przypadku niemożności uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych z własnych zasobów, wystąpienie do wojewódzkiego sztabu wojskowego z odpowiednim zapotrzebowaniem.

W terenowych organach administracji państwowej i gospodarki narodowej, planowanie mobilizacyjne związane jest przede wszystkim z powiadamianiem o zarządzeniu mobilizacji, doręceniem kart powołania /nakazów dostarczenia/, dowozem żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych /miejsca stawiennictwa/ oraz realizacją świadczeń osobistych i rzeczowych. Jeżeli przedsiębiorstwo gospodarki narodowej otrzyma zadanie mobilizowania jednostki wojskowej /np. batalionu samochodowego/, to wówczas planuje przedsięwzięcia mobilizacyjne na zasadzie jednostki mobilizującej.

Powiatowe sztaby wojskowe odpowiadają za ilościowe i jakościowe zaspokajanie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych oraz kierowanie - zgodnie z potrzebami terytorialnego gromadzenia rezerw osobowych - poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej, a żołnierzy rezerwy do odbycia ćwiczeń wojskowych.

Natomiast jednostki mobilizujące - ustalają potrzeby w zakresie ilości i rodzajów specjalistów niezbędnych do uzupełnienia jednostek mobilizowanych i przesyłają te dane powia-

towym sztabom wojskowym oraz przeszkalają według specjalnych planów żołnierzy rezerwy.

Organami wykonawczymi PSzW w zakresie całokształtu działalności w przedmiocie mobilizacji, uzupełnienia jednostek w czasie mobilizacji i w czasie pokoju oraz administracji rezerwami osobowymi, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi i innymi urządzeniami - jest Wydział Mobilizacji i Uzupełnienia, na czele którego stoi zastępca szefa PSzW ds. Org.Mob.

1. Wydział mobilizacji i uzupełnień PSzW składa się z czterech następujących komórek organizacyjnych:

- a/ sekcji mobilizacji i administracji rezerw;
- b/ sekcji poboru i uzupełnień;
- c/ sekcji administracji rezerw oficerskich, chorążych i podchorążych;
- d/ inspektora samochodowego.

Do zakresu działania Wydziału Mobilizacji i Uzupełnień PSzW należy przede wszystkim kierowanie całokształtem prac związanych z planowaniem zabezpieczenia mobilizacyjnego na szczeblu powiatu, zaspokajaniem potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych oraz sił i środków w układzie terytorialnym i funkcjonalnym oraz uzupełnianiem jednostek w czasie pokoju.

Zakres działania poszczególnych komórek Wydziału Mobilizacji i Uzupełnień PSzW:

a/ Sekcja I - mobilizacji i administracji rezerw:

- opracowanie planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym przez PSzW;
- realizacja zadań zapewniających powiatowemu komitetowi obrony prowadzenie prac mobilizacyjno-koordynujących;
- prowadzenie zestawień sił i środków dla potrzeb formowanych oddziałów OTK;
- prowadzenie prac związanych z reklamacją żołnierzy rezerwy dla potrzeb gospodarki narodowej;
- prowadzenie ewidencji imiennej, administrowanie zasobami mob. i nadawanie przydziałów mob. żołnierzom rezerwy;

- prowadzenie wykazów statystycznych żołnierzy rezerwy i ich przydatności do służby wojskowej z rozliczeniami potrzeb dla wojsk operacyjnych, OTK i gospodarki narodowej;
- prowadzenie dla potrzeb sił zbrojnych, OTK i gospodarki narodowej wykazów ewidencji pojazdów mechanicznych, maszyn inżynieryjnych i innego sprzętu znajdującego się na terenie administrowanym przez PSZW;
- utrzymanie stałej współpracy z organami PRN w zakresie prowadzenia ewidencji żołnierzy rezerwy, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innego sprzętu przydatnego dla wojsk;
- przeprowadzenie kontroli stanu ewidencyjnego zasobów rezerw osób.

b/ Sekcja II - poboru i uzupełnień:

- stała współpraca z właściwymi organami PRN, organizacjami politycznymi i społecznymi w sprawach poboru dla wojsk oraz prowadzenie ewidencji ochotników do służby wojskowej;
- współpraca z LOK i APRL w zakresie selekcjonowania poborowych i kierowanie na przeszkolenie w odpowiednich specjalnościach przydatnych dla wojsk;
- prowadzenie aktualnej ewidencji poborowych i żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową;
- planowanie uzupełnienia jednostek wojskowych oraz powoływanie poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

c/ Sekcja III - administracji rezerw oficerów, chorążych i podchorążych:

- prowadzenie ewidencji oficerów, chorążych i podchorążych rezerwy oraz ich podział na grupy i specjalności wojskowe;
- gromadzenie materiałów dotyczących umiejętności wojskowych oraz wartości ogólnych i moralnych oficerów, chorążych i podchorążych i nadawanie przydziałów mobilizacyjnych wg rozdzielników WSZW i zapotrzebowań jednostek wojskowych;

- sporządzanie i przedstawianie do WSzW meldunków analitycznych dotyczących zmian ewidencyjnych, ilościowych i jakościowych rezerw osobowych kadry;
- opracowanie planu zaspokajania potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych kadrami oficerów rezerwy i wykonywanie czynności z tym związanych;
- wykonywanie czynności związanych z reklamacją oficerów, chorążych i podchorążych rezerwy objętych reklamacją z urzędu na potrzeby gospodarki narodowej.

d/ Inspektorzy samochodowi wydziału mob. PSzW:

- ewidencjonowanie pojazdów mechanicznych, maszyn inżynierskich, sprzętu i urządzeń technicznych przydatnych dla wojsk;
- kontrola i nadzór nad prowadzeniem ewidencji w zakładach pracy i wydziałach komunikacji PRN;
- prowadzenie wykazów statystycznych pojazdów mechanicznych, maszyn inżynierskich, sprzętu i urządzeń technicznych przydatnych dla wojska, a pobieranych z gospodarki narodowej;
- realizacja poboru pojazdów samochodowych i innego sprzętu dla wojska;
- wystawienie nakazów dostarczania pojazdów i innego sprzętu do poboru po zarządzeniu stawiennictwa do jednostek wojskowych;
- kontrola stanu technicznego pojazdów, maszyn inżynierskich, sprzętu technicznego przydatnego dla wojska, przewidzianych w zakładach pracy na zaspokojenie potrzeb mobilizacyjnych.

V. ZASADY PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO I OPRACOWANIA PODSTAWOWEJ DOKUMENTACJI PLANU ZABEZPIECZENIA MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH ROZMIESZCZONYCH NA TERENIE ADMINISTROWANYM PRZEZ PSzW:

1/ Zasady ogólne planowania mobilizacyjnego

Podstawową zasadą w planowaniu, przygotowaniu i przeprowadzeniu mobilizacji jest centralizacja prac, polegająca na kierowaniu tymi pracami przez odpowiednie organy nadrzędne, które ustalają z góry system i zasady planowania mobilizacyjnego w państwie, siłach zbrojnych, ZT i jednostkach wojskowych.

Zasada centralizacji może być naruszona jedynie w niektórych przypadkach zgodnie z zaistniałą sytuacją. Terytorialne sztaby wojskowe podczas planowania przedsięwzięć mobilizacyjnych powinny ściśle przestrzegać zasad jakości, terytorialności i kompleksowości uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych. Ponadto w planowaniu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych należy przestrzegać następujących zasad:

- 1- wydzielenie na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych żołnierzy rezerwy o wysokich kwalifikacjach, a spośród podoficerów i szeregowców rezerwy przede wszystkim tych, którzy odbyli służbę wojskową w pełnym wymiarze, nie dawniej niż przed pięciu laty; a środki transportowe, maszyny inżynieryjne i urządzenia winny być właściwie dostosowane i odpowiadać wymogom eksploatacji w wojsku;
- 2- priorytet w uzupełnianiu potrzeb mob. mają siły zbrojne, a przede wszystkim jednostki wojsk operacyjnych i obrony powietrznej kraju oraz niektóre jednostki zabezpieczenia KOK;
- 3- nadawanie żołnierzom rezerwy przydziałów mob. do tych jednostek i tych rodzajów wojsk lub służb oraz wyznaczenie ich na stanowiska /funkcje/, w których pełnili służbę;

- 4- uzupełnianie potrzeb mob. jednostek - oddolne tj. /JW-PSzW/, nie czekając wytycznych i rozdzielników z WSzW;
- 5- organizowanie przez aparat polityczny i aktyw partyjny PSzW pracy propagandowej i agitacyjnej wśród społeczeństwa - w celu wyjaśnienia mu obowiązków w okresie mobilizacji oraz wyrobienia poczucia odpowiedzialności i dyscypliny społecznej;
- 6- planowanie do realizacji formy pracy należy dobierać szczególnie wnikliwie w zależności od miejscowych warunków i specyfiki zabezpieczanych mobilizacyjnych rozwiniecie jednostek;
- 7- uwzględnianie ścisłej współpracy z jednostkami zainteresowanymi mobilizacyjnie uzupełnieniem potrzeb i ich mobilizacyjnego rozwinięcia;
- 8- określenie zakresu i jakości świadczeń rzeczowych i osobistych na rzecz mobilizacyjnego zabezpieczenia rozwinięcia jednostek wojskowych /organizacyjnych;
- 9- uzupełnianie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych powinno być zgrane z możliwościami i potrzebami administracji państwowej i gospodarki narodowej w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania tych dziedzin w wypadku powołania rezerw osobowych oraz pobrania środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń do jednostek wojskowych;
- 10- potrzeby administracji państwowej i gospodarki narodowej w okresie zagrożenia i wojny zabezpiecza się w drodze reklamacji osób, środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń niezbędnych dla zapewnienia ciągłości działania i rytmiczności produkcji;
- 11- nadawanie przydziałów mob. kierowcom samochodowym, posiadającym prawa jazdy i czynnie wykonującym zawód oraz powoływanie kierowców wraz z obsługiwanyimi przez nich samochodami;
- 12- formowanie oddziałów transportowych dla potrzeb sił zbrojnych w oparciu o cywilne bazy transportu samochodowego;
- 13- dowóz żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych środkami transportu samochodowego gospodarki narodowej.

W planowaniu mobilizacyjnym należy przewidywać możliwość dokonywania zmian w doraźnie podejmowanych decyzjach

na wszystkich szczeblach dowodzenia. Z zasady zmiany te mogą dotyczyć tylko niektórych przedsięwzięć jak np: kolejność mobilizacyjnego rozwijania jednostek, sposobu i kolejności uzupełniania ich braków, miejsca kierowania i stawiennictwa żołnierzy rezerwy /pojazdów samochodowych, maszyn inżynierskich/ itp.

W celu zapewnienia planowego przeprowadzenia mobilizacji na wszystkich szczeblach dowodzenia opracowuje się plan mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych.

Plan mobilizacyjnego zabezpieczenia rozwijania J.W. i sił OTK powiatowego sztabu wojskowego jest zbiorem dokumentów, niezbędnym do sprawnego i terminowego przeprowadzenia mobilizacyjnego rozwinięcia PSzW, jego sił i środków oraz uzupełniania jednostek wojsk operacyjnych i OTK, jak też nie wojskowych sił i środków mobilizowanych w systemie obrony terytorium kraju.

Plan taki składa się z części dotyczącej przygotowania, przeprowadzenia mobilizacyjnego rozwinięcia powiatowych sił i środków obrony terytorialnej oraz realizacji przedsięwzięć związanych z zaspokojeniem potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojsk operacyjnych i OTK.

Planowanie mobilizacyjne jest uzupełnieniem i kontynuacją planowania operacyjnego. Ustala on sposoby rozwinięcia mobilizacyjnego wojsk i środków niezbędnych do realizacji planów operacyjnych, w ścisłym powiązaniu z założeniami osiągnięcia gotowości bojowej przez jednostki wojskowe. Planowanie mobilizacyjne powinno uwzględnić rozwój sytuacji polityczno-wojskowej i wynikające stąd warunki realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych, przy założeniu sytuacji najtrudniejszych do mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych. Planowanie mobilizacyjne powinno być wysoce elastyczne i przewidywać różne warianty mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych.

Planowanie mobilizacyjne ma na celu wypracowanie, w oparciu o możliwości ekonomiczne i potrzeby obronne państwa, optymalnego systemu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych oraz sprecyzowania form i sposobów działania w tym zakresie na poszczególnych szczeblach dowodzenia.

2. Podstawy planowania mobilizacyjnego rozwinięcia i mobilizacyjnego zabezpieczenia rozwinięcia jednostek przez PSzW

Powiatowy sztab wojskowy jest podstawowym, terenowym organem w zakresie planowania zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rezerwami osobowymi, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi i urządzeniami oraz realizacji świadczeń osobistych i rzeczowych. W stosunku do jednostek wojskowych powierzonych powiatowemu sztabowi wojskowemu do zmobilizowania spełnia on rolę dowództwa oddziału.^{x/}

Najogólniej podstawę planowania mobilizacyjnego dla PSzW w części pierwszej /t.j. w zakresie przygotowania i przeprowadzenia mobilizacyjnego rozwinięcia powiatowych sił/ - stanowią:

- 1- dyrektywy, rozkazy, zarządzenia i wytyczne MON;
- 2- wytyczne wojewódzkiego sztabu wojskowego, dotyczące sposobu realizacji zadań mobilizacyjnych /ilość, jakość jednostek rozwijanych i czas ich rozwinięcia/;
- 3- ustalenia i wytyczne przewodniczącego PRN w zakresie obrony powiatu;
- 4- założenia organizacyjno-mobilizacyjne poszczególnych działów PKO;
- 5- instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu sił zbrojnych PRL oraz wytyczne w tym zakresie;
- 6- wyciągi z tabel należności i tabel mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych /organizacyjnych/;
- 7- wytyczne mobilizacyjne dowódcy garnizonu;
- 8- wewnętrzne /rozkaz/ zarządzenie mobilizacyjne szefa PSzW oraz założenia planu obrony terytorium powiatu;

Ponadto o podstawach planowania mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek stanowią:

x/ Zagadnienia dotyczące mobilizacyjnego rozwinięcia oddziału omówiono szczegółowo w skrypcie nr 016526/70 r.

- 9- dokładna znajomość posiadanych zasobów mobilizacyjnych, co do ilości, jakości i terytorialnego ich rozmieszczenia;
- 10- dyslokacja jednostek mobilizujących i ich potrzeby mobilizacyjne;
- 11- potrzeby gospodarki narodowej;
- 12- ewentualne orientacyjne dane potrzeb pierwszego okresu wojny /uzupełnienie braków, strat i nowych formowań/.

W części drugiej, /tj. w zakresie przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojsk operacyjnych i sił OTK/ - stanowią:

- 1- rozdzielniki mobilizacyjne /zapotrzebowania/ żołnierzy rezerwy, pojazdów mechanicznych, maszyn inżynieryjnych, urządzeń i innego sprzętu technicznego z zasobów gospodarki narodowej;
- 2- ustalenia dotyczące zakresu świadczeń osobistych i rzeczowych gospodarki narodowej i administracji państwowej na rzecz mobilizacyjnego zabezpieczenia rozwinięcia jednostek;
- 3- ustalenia dotyczące wykorzystania jednostek gospodarki narodowej do realizacji zadań w zakresie formowania jednostek.

Ponadto podstawą w zakresie planowania zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych /organizacyjnych/ są:

- 1- tabele mobilizowania;
- 2- etaty jednostek czasu pokojowego i wojennego;
- 3- ogólna instrukcja mobilizacyjna;
- 4- ewidencja pokojowa stanu zasobów mobilizacyjnych /bilans rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innych urządzeń na administrowanym terenie/;
- 5- wytyczne mobilizacyjne w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek;
- 6- zapotrzebowania /rozdzielniki z WSzW/ jednostek dotyczące potrzeb mobilizacyjnych żołnierzy rezerwy, pojazdów mechanicznych i maszyn inżynieryjnych;
- 7- posiadane dane analityczne i statystyczne dotyczące stanu ilościowego i jakościowego żołnierzy rezerwy, środków transportowych i maszyn inżynieryjnych, ich przydatności dla poszczególnych rodzajów wojsk i służb z uwzględnieniem terytorialnego ich rozmieszczenia;

- 8- ilość, rodzaj i charakter jednostek rozmieszczanych na terenie administrowanym przez PSzW oraz miejsca ich dyslokacji;
- 9- zakłady /instytucje/ cywilne formujące od nowa jednostki wojskowe;
- 10- terminy mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek, zawarte w wyciągu tabeli mobilizacji jednostek/;
- 11- potrzeby jednostek w zakresie świadczeń osobistych i rzeczowych;
- 12- środki transportowe będące w dyspozycji rad narodowych, możliwe do wykorzystania dla dowozu żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych /miejsce mobilizacyjnego rozwijania/.

W oparciu o powyższe dane /oraz inne nie ujęte w tym opracowaniu, a wynikające ze specyfiki danego PSzW/, powiatowy sztab wojskowy musi określić: miejsce i terminy rozwijania jednostek organizacyjnych, wyznaczyć osoby funkcyjne odpowiedzialne za ich formowanie oraz instytucje /zakłady/, na bazie których mogą być rozwijane te jednostki. Powinny ustalić gdzie, ile i w jakim czasie należy utworzyć odpowiednich grup mobilizacyjnych lub załączków wojennych poszczególnych mobilizowanych oddziałów.

Na bazie wyżej omówionych podstaw /kryteriów/ - sztab powiatowy przystępuje do opracowania planu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych i innych organizacyjnie ujętych formacji obronnych oraz planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia tych jednostek.

Planowanie przedsięwzięć mobilizacyjnych jest częścią planowania osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki wojskowe. Zakres planowania przedsięwzięć mobilizacyjnych jest uzależniony przede wszystkim od szczebla dowodzenia oraz charakteru i stopnia rozwinięcia jednostki wojskowej w czasie pokoju.

3/ Podstawowe dokumenty planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych

Wszelkie przedsięwzięcia w zakresie planowania mobilizacyjnego znajdują swoje odbicie w dokumentacji. Najlepszą formą opracowania dokumentów planu mob. zabezpieczenia i rozwinięcia jednostek wojskowych z praktycznego punktu widzenia, jest forma graficzna na mapie z legendą - i dlatego należy ją traktować jako podstawową. Inne zagadnienia, których ze względu na treść nie da się przedstawić w formie graficznej mogą być opracowane w formie tabelarycznej, opisowej, wykresów, schematów itp.

Do zagadnień mobilizacyjnych, które muszą znaleźć odzwierciedlenie w planie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym przez Powiatowy Sztab Wojskowy należy zaliczyć:

1. Dyslokację i miejsca formowania jednostek wojsk operacyjnych i OTK oraz jednostek zmilitaryzowanych i samoobrony dyslokowanych na terenie administrowanym przez powiatowy sztab wojskowy.
2. System uzupełniania jednostek wojskowych żołnierzami rezerwy, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi i urządzeniami z uwzględnieniem:
 - gromad /równorzędnych/, ich zasobów ogólnych oraz rezerw pozostających na przydziałach mobilizacyjnych według specjalności wojskowych;
 - miejsce stawiennictwa żołnierzy rezerwy i środków transportowych w jednostkach wojskowych na terenie administrowanym oraz odsyłanie poza granice terenu administrowanego przez PSZW;
 - ilość środków transportowych oraz ich wykorzystanie dla dowozu żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych na terenie administrowanym i poza granice terenu administrowanego przez PSZW;

- prezydów gromadzkich rad narodowych /równorzędnych/,
w których deponowane są karty powołania /przeznaczenia/
oraz sposób doręczania tych kart.

3. Bilans rezerw sił i środków na terenie administrowanym przez PSzW.
4. Sposób wykorzystania rezerw do uzupełniania strat wojsk w czasie mobilizacji i w toku prowadzenia działań wojennych.
5. Terminy realizacji zasadniczych przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia mobilizacji na terenie administrowanym przez PSzW.
6. Sposób powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji.
7. Sygnaly.
8. Siły i środki łączności oraz ich wykorzystanie.
9. Siły i środki do zapewnienia ochrony i porządku na terenie administrowanym przez PSzW w czasie mobilizacji oraz ich wykorzystanie.
10. Swiadczenia osobiste i rzeczowe na korzyść jednostek wojskowych m.in. rozmieszczenie stacji CPN, zakładów naprawczych środków transportowych i innych zakładów usługowych przewidzianych do wykorzystania w ramach zabezpieczenia mobilizacji jednostek wojskowych.
11. Terminy i sposoby składania meldunków.

Ponadto PSzW opracowuje plany osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oddziałów /pododdziałów/ powierzonych mu do zmobilizowania. Zasady planowania w tym zakresie - jak dla jednostek wojskowych.^{x/}

Wyżej omówiony układ planu - opracowuje się na mapie z legendą w skali 1:25 000 lub 1:50 000.

Plan zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym

x/ Co omówiono w skrypcie nr 016526 "Mobilizacyjne rozwinięcie oddziału".

przez powiatowy sztab wojskowy - jest dokumentem zasadniczym i podstawowym w zakresie mobilizacji.

Odpowiednie rozpracowanie poszczególnych punktów powyższego planu daje całokształt problematyki związanej z mobilizacją na szczeblu powiatu, a zarazem podstawę do kierowania mobilizacją na szczeblu powiatu. Dodać należy, że jakkolwiek dążymy do tego, żeby plan zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych na terenie powiatu był opracowywany graficznie i wszystkie jego zagadnienia treściowe były zawarte w jednym dokumencie, to jednak nie wszystkie zagadnienia dadzą się tak idealnie przedstawić. Stąd też szereg zagadnień omawianego planu oraz zagadnień stanowiących podstawę do jego opracowania i dalszej realizacji oraz kierowania - opracowujemy w formie opisowej, tabelarycznej, wykresów, schematów itp. Zatem suma tych wszystkich zagadnień, treściowo wyczerpująco opracowana pod względem merytorycznym i analitycznym, daje nam całość "Planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym przez powiatowy sztab wojskowy".

Reasumując to zagadnienie należy pamiętać, iż plan zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym przez powiatowy sztab wojskowy jest dokumentem zbiorczym - kompleksowym składającym się z odpowiednio opracowanych kompletów dokumentów między innymi takich, jak:

1. Myśli przewodniej zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych^{X/};
2. Planu powiadamiania o zarządzaniu mobilizacji;
3. Planu uzupełnienia jednostek wojskowych, OTK oraz niewojskowych sił i środków układu terytorialnego i funkcjonalnego w zakresie stanu osobowego, środków transportowych, maszyn inżynierskich, a także innych urządzeń i sprzętu z zasobów gospodarki narodowej;

X/ ... jest ona częścią myśli przewodniej osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wojsk.

4. Planu realizacji świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz jednostek wojskowych;
5. Planu uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych żołnierzami rezerwy przeznaczonymi do "nakładki";
6. Ewidencji i bilansu zasobów rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i urządzeń administrowanego terenu oraz ich wykorzystania na potrzeby mobilizacyjne jednostek;
7. Planu współpracy z zainteresowanymi jednostkami wojskowskiej w zakresie typowania i nadawania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom rezerwy;
8. Planu współpracy z terenowymi organizacjami politycznymi i społecznymi, organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie przygotowania i zabezpieczenia przeprowadzenia mobilizacji jednostek wojskowych oraz sił i środków zmilitaryzowanych na administrowanym terenie;
9. Planu ochrony i zapewnienia porządku w czasie mobilizacji.
10. Harmonogramu zasadniczych czynności mobilizacyjnych w poszczególnych okresach zagrożenia.
11. Planu ewakuacji zapasów materiałowych.

Ponadto wykonuje się szereg dokumentów pomocniczych - uzupełniających, oto niektóre z nich:

- 1 - tabela mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek;
- 2 - zestawy jednostek lub pojedyncze jednostki uzupełniające w poszczególnych okresach osiągnięcia gotowości bojowej;
- 3 - wykaz jednostek uzupełniających w trybie alarmowym;
- 4 - wykaz jednostek uzupełniających na specjalne zarządzenie;
- 5 - wykaz jednostek uzupełniających przez inne PSZW oraz jednostek stacjonujących na terenie innych PSZW, a uzupełnianych przez dany PSZW;
- 6 - zestawienia reklamacji kadr fachowych dla gospodarki narodowej;
- 7 - wykaz jednostek gospodarki narodowej rozwijających oddziały dla sił zbrojnych lub przekazujące pojazdy mechaniczne wraz z kierowcami oraz rozwijające inne siły w ramach powiatu;

- 1- schematu łączności zawierającego dane o sieci łączności i możliwościach wykorzystania jej w czasie mobilizacji;
- 2- zestawienia należności i zaspokajania materiałowych potrzeb mobilizacyjnych;
- 3- zestawienia kalkulacyjne wykorzystania rezerw osobowych środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innych urządzeń.

Ważnymi i podstawowymi zagadnieniami w kwestii dotyczącej planowania uzupełnienia jednostek organizacyjnych przez PSzW jest opracowanie "Zestawienia kalkulacyjnych zasobów rezerw osobowych" /bilansu rezerw/. Wykonuje się oddzielnie dla oficerów, chorążych, podchorążych, podoficerów i szeregowych oraz - bilans "Zestawienie kalkulacyjne pojazdów mechanicznych" - oddzielnie dla wojsk operacyjnych i OTK. || 6

Sztaby powiatowe do opracowania powyższych zagadnień planu uzupełniania jednostek organizacyjnych otrzymają z wojewódzkich sztabów wojskowych pomocnicze dane takie jak:

- a/ wytyczne w zakresie planowania mobilizacyjnego oraz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk, a do tego w formie załączników:
- wyciąg z tabeli mobilizowania jednostek wojskowych;
 - wyciąg z wykazu wydzielania załączków wojennych;
 - wyciąg z tabel należności rozwijanych i uzupełnianych jednostek;
 - rozdzielniki mobilizacyjne żołnierzy rezerwy oraz wykaz stanowisk, na które wyznacza się oficerów rezerwy;
 - wyciąg z planu uzupełniania pojazdami mechanicznymi, maszynami inżynieryjnymi i innymi urządzeniami;
 - ustalenia dotyczące zakresu świadczeń osobistych i rzeczowych gospodarki narodowej i administracji państwowej na rzecz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych;
 - ustalenia dotyczące wykorzystania jednostek gospodarki narodowej do realizacji zadań w zakresie formowania jednostek;

- inne uzupełnienia /dokumenty/ dotyczące doręczania kart powołania żołnierzom rezerwy, kart dostarczania pojazdów mechanicznych przez właścicieli, współdziałania z dowódcami jednostek mobilizujących i mobilizowanych itp.

Opracowana dokumentacja w ramach planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych - organizowanych na obszarze administrowanym przez powiatowy sztab wojskowy, musi zawierać realne i przemyślane rozwiązania, które w toku prowadzonej mobilizacji będą mogły być realizowane w każdych warunkach i o każdej porze, a w szczególności w warunkach oddziaływania przeciwnika.

4. Powiadamanie o zażądaniu mobilizacji i kierowanie przebiegiem mobilizacji

Podstawę do uruchamiania systemu mobilizacyjnego dla sił zbrojnych stanowi rozkaz Ministra Obrony Narodowej, przekazywany do wszystkich ogniw dowodzenia w formie umownych sygnałów, określających rodzaj nakazywanych do realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych może być dokonane zarówno w okresie przed, jak i po wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości obronnej oraz stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, lub nawet w trakcie wybuchu konfliktu zbrojnego.

Minister Obrony Narodowej, na podstawie podjętych przez Komitet Obrony Kraju decyzji, w ramach własnych uprawnień wydaje rozkaz do rozpoczęcia mobilizacji pojedynczych i grup jednostek wojskowych, zestawów /rzutów/ lub całości sił zbrojnych. Rozkaz Ministra Obrony Narodowej może być przekazywany bezpośrednio lub w formie umownych sygnałów /bezpośrednio nawet do jednostek mobilizowanych - mobilizujących się, względnie przez garnizonowe zintegrowane ośrodki powiadamiania - schem. nr 2/, określające rodzaj i zakres przedsięwzięć mobilizacyjnych nakazanych do realizacji. Jak już nadmieniałem sygnały o zarządzeniu mobilizacji, przekazuje się w ramach garnizonowego systemu alarmowego sił zbrojnych PRL, systemów łącz-

ności Ministerstwa Łączności i Ministra Spraw Wewnętrznych /schem. nr 2/.

Zarządzanie mobilizacji odbywa się głównie przy pomocy technicznych środków łączności. Natomiast ruchome środki łączności należy traktować jako dublujące.

Dla celów powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji opracowuje się odpowiednie dokumenty systemu planu powiadamiania, do których zaliczyć należy:

- 1- schematy łączności zawierające dane o sieciach łączności i możliwościach wykorzystania jej w czasie mobilizacji;
- 2- schematy łączności z kryptonimami /hasłami/, zapewniającymi powiadamianie jednostek wojskowych, wojskowych sztabów terenowych i innych instytucji o mobilizacji za pomocą telegramu przekazywanego środkami łączności Ministerstwa Łączności, MSW lub środkami wojskowymi;
- 3- schematy łączności i powiadamiania żołnierzy rezerwy oraz właścicieli pojazdów mechanicznych, maszyn inżynierskich i innych urządzeń technicznych za pomocą masowych środków przekazu o stawiennictwie do jednostek zgodnie z przeznaczeniem określonym w karcie mobilizacyjnej;
- 4- inne niezbędne dokumenty zawierające dane pomocnicze z zakresu powiadamiania i alarmowania.

Co taki system powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji powinien zapewnić? Otóż funkcjonalna sprawność takiego systemu winna przede wszystkim zapewnić:

1. Zapoczątkowanie realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych przez podanie jednolitych sygnałów /o wprowadzeniu stanu podwyższonej lub pełnej gotowości bojowej/ przekazywanej wszystkim organom dowodzenia, jednostkom mobilizującym i organom uzupełniania.
2. Mobilizacyjne rozwinięcie pojedynczych jednostek operacyjnych i jednostek obrony terytorium kraju /lub ich określonego zestawu/, a także poszczególnych rodzajów sił zbrojnych na podstawie odrębnie ustalonych sygnałów kierowanych do adresatów.

3. Przeprowadzenie treningów i ćwiczeń mobilizacyjnych na podstawie odrębnej tabeli ćwiczebnych sygnałów mobilizacyjnych, które jednocześnie mogą być wykorzystane do celów maskowania przedsięwzięć mobilizacyjnych, a także do otrzymywania odpowiednich informacji.

Wprowadzenie stanu podwyższonej gotowości bojowej, jest jednocześnie sygnałem do rozpoczęcia przedsięwzięć o charakterze organizacyjno-mobilizacyjnym, umożliwiającym osiągnięcie w bardzo krótkim czasie przez siły zbrojne i inne siły obronne stanu pełnej gotowości bojowej. W okresie tym powołuje się między innymi żołnierzy rezerwy i pobiera z gospodarki narodowej środki transportowe i maszyny inżynieryjne w trybie alarmowym.

Stan podwyższonej gotowości bojowej może być wprowadzony dla całego państwa i całości sił zbrojnych PRL oraz formacji zmilitaryzowanych, bądź też dla określonych rodzajów - zespołów jednostek wojskowych i określonych resortów gospodarki narodowej.

Sygnał o wprowadzeniu stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa jest jednocześnie sygnałem do całkowitego mobilizacyjnego rozwinięcia całości sił zbrojnych lub określonych jednostek wojskowych, w konsekwencji zamierzenia mobilizacyjne i ich realizacja zmierzają do osiągnięcia w jak najszybszym czasie pełnej gotowości bojowej sił zbrojnych.

Wynikiem tego stanu jest między innymi to, że jednostki wojskowe, sztaby wojskowe /niektóre/ bez dodatkowych zarządzeń wchodzi do rejonów alarmowych /polowy system dowodzenia/ lub przystępują do wykonania zaplanowanych dla nich zadań bojowych.

Sygnały o zarządzeniu mobilizacji przekazywane są przy pomocy technicznych środków łączności z zasady przed ogłoszeniem bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa w następującej relacji ogniwo dowodzenia:

- a/ Sztab Generalny - dowództwa okręgów wojskowych, Marynarki wojennej, wojsk lotniczych, wojsk obrony powietrznej kraju, Inspektorat Szkolenia, Inspektorat OT oraz dowództwo zgrupowania jednostek zabezpieczenia i jednostki BMSW;
- b/ Dowództwa okręgów wojskowych - wojewódzkie sztaby wojskowe, dowódcy garnizonów /uprawnieni do przekazywania sygnałów/ dyslokujący na obszarze okręgu wojskowego;
- c/ Dowódcy garnizonów - dowódcom jednostek wojskowych, szefom garnizonowych ośrodków mobilizacyjnych i grup organizacyjno-mobilizacyjnych objętych planem powiadamiania danego garnizonu;
- d/ Szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych - podległym powiatowym sztabom wojskowym /równorzędnym/, sztabom wojskowym i jednostkom wojskowym oraz cywilnym zakładom /instytucjom/ odpowiedzialnym za formowanie jednostek wojskowych lub organizowanie usług /świadczeń/ na rzecz sił zbrojnych na terenie województwa;
- e/ Szefowie powiatowych /równorzędnych/ sztabów wojskowych:
prezydium powiatowych /miejskich/ rad narodowych /głównie nie będących siedzibami powiatowych sztabów wojskowych/;
- gromadnie rady narodowe /równorzędne/;
- właściwych dyrektorów PLL "LOT";
- wiceprezesów aeroklubów regionalnych, kierowników zespołów lotnictwa sanitarnego;
- szefów PSzW właściwych ze względu na miejsce zamieszkania, żołnierzy rezerwy stanowiących załogi samolotowe na przydziałach mobilizacyjnych;

- dyrektorów /kierowników/ cywilnych zakładów /instytucji/ wydzielających siły i środki do jednostek wojskowych formowanych przez gospodarkę narodową oraz w zależności od potrzeb, inne jednostki i instytucje.

/patrz zał. nr 2 - schemat ideowy powiadamiania/.

Odpowiedzialność za sprawność systemu powiadamiania i przekazywania sygnałów o realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych spoczywa na równi na wszystkich dowódcach /szefach/ wymienionych szczebli dowodzenia /szczebli organizacyjnych/. Dowódcy /szefowie/ ci sprawują stały nadzór nad prawidłowym działaniem systemu powiadamiania oraz prowadzą szkolenie i treningi w celu utrzymania systemu powiadamiania w ciągłej gotowości do działania.

Mogą zaistnieć szczególne przypadki zarządzania mobilizacji - wynikiem z oddziaływania przeciwnika i jawnej agresji z jego strony /np. bezpośredniego uderzenia na jednostki wojskowe lub sąsiednie garnizony i braku sygnału na wprowadzenie stanu pełnej gotowości bojowej/. W takiej sytuacji dowódcy jednostek wojskowych /garnizonów/ zarządzają mobilizację i przekazują sygnał do właściwego terenowego sztabu wojskowego, w celu powołania /pobrania/ z gospodarki narodowej przewidzianych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych.

Na szczególne podkreślenie, w okresach zarządzania, kierowania procesem mobilizacyjnym, zasługuje rola powiatowych sztabów wojskowych. Powiatowy sztab wojskowy po otrzymaniu z wojewódzkiego sztabu wojskowego sygnału dotyczącego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwiązania określonych jednostek wojskowych powiadamia przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej, powiatu będącego siedzibą sztabu, a jeśli administruje kilkoma powiatami - przekazuje do przewodniczących prezydiów powiatowych rad narodowych, powiatów

nie będących siedzibą sztabu, sygnały o uruchomieniu akcji kurierskiej i doręczeniu zdeponowanych w tych radach kart powołania, jeżeli będą, kart przeznaczenia, nakazów dostarczenia żołnierzom rezerwy i posiadaczom środków transportowych. Poza tym powiatowy sztab wojskowy powiadamia zainteresowane zakłady, instytucje i jednostki gospodarki narodowej wydzielające siły i środki do mobilizowanych jednostek wojskowych.

Powiatowy sztab wojskowy jednocześnie przygotowuje karty powołania żołnierzy rezerwy oraz karty przeznaczenia i nakazy dostarczenia środków transportowych przeznaczonych na uzupełnienie mobilizacyjne jednostek wojskowych i przekazuje do prezydium rady narodowej, do właściwego miejsca rozmieszczenia sztabu, celem doręczania tych kart /nakazów/ za pośrednictwem kurierów, żołnierzom rezerwy i posiadaczom środków transportowych.

Równocześnie powiatowy sztab wojskowy sygnalizuje gromadzkim radom narodowym potrzebę uruchamiania dowozu żołnierzy rezerwy do miejsc stawiennictwa mobilizowanych i mobilizujących się jednostek wojskowych i jednostek organizacyjnych OTK.

Jeżeli sygnał dotyczy również mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek powierzonych powiatowemu sztabowi wojskowemu do zmobilizowania - przekazuje on właściwy sygnał tym jednostkom.

Od momentu zarządzenia mobilizacji i przez okres jej trwania i kierowania, powiatowy sztab wojskowy wysyła swoich przedstawicieli do punktów kierowania mobilizacją /PKM/ jednostek wojskowych stacjonujących na terenie administrowanym przez ten sztab.

Na specjalne polecenie lub na sygnał wprowadzający stan podwyższonej gotowości bojowej karty powołania, karty przeznaczenia oraz nakazy dostarczenia deponuje się w gromadzkich radach narodowych z jednoczesnym, lub wcześniejszym uruchomieniem dyżurów w tych radach. W takich okolicznościach, po otrzymaniu sygnału o zabezpieczeniu mobiliza-

cji jednostek wojskowych, powiatowy sztab wojskowy przekazuje odpowiedni sygnał bezpośrednio do zainteresowanych gromadzkich rad narodowych, które doręczają karty powołania, karty przeznaczenia i nakazy dostarczenia żołnierzom rezerwy i posiadaczom środków transportowych.

Równocześnie powiatowy sztab wojskowy powiadamia o tym przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej, który zarządza pogotowie dla kurierów szczebla powiatowego, pozostających w odwodzie.

Idąc za tokiem rozumowania przebiegu akcji kurierskiej po otrzymaniu kart powołania żołnierze rezerwy przybywają na ustalony gromadzkimi punktami zbiórki. Z gromadzkich punktów zbiórek odwożeni są środkami transportowymi, wyznaczonymi przez przewodniczącego gromadzkiej rady narodowej do miejsca przeznaczenia, to jest do jednostek wojskowych lub na powiatowy punkt zbiórki. Co się tyczy miast i osiedli powołani żołnierze rezerwy mieszkający w miastach lub osiedlach, gdzie stacjonuje jednostka wojskowa, do której mają przydzielone mobilizacyjne, zgłaszają się bezpośrednio w tej jednostce.

Natomiast w przypadku gdy żołnierze rezerwy mają przydzielone do jednostek wojskowych dyslokowanych w odległych garnizonach, to żołnierzy tych odsyła się transportem wydzielonym przez przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej do wojewódzkich punktów zbiórki, skąd jeżeli zachodzi potrzeba, transportem wojewódzkim przewozi się do jednostek wojskowych.

W wyżej omówionym podrozdziale /zagadnieniach/ został w zasadzie przedstawiony w sposób wyczerpujący proces przebiegu zarządzenia, powiadamiania, poboru rezerw osobowych i odpowiedniego ich kierowania - w myśl obowiązującego systemu mobilizacyjnego, do punktów zbiórek lub wprost do jednostek wojskowych. Co się tyczy zaś poboru pojazdów mechanicznych najogólniej przedstawiają się następująco:

- pojazdy mechaniczne pobierane na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych dostarczane są wprost do miejsca stawiennictwa;

- w przypadkach gdy z jednej miejscowości powołani są żołnierze rezerwy i pobiera się pojazdy mechaniczne do tej samej jednostki wojskowej lub gdy trasa dojazdu tych samochodów prowadzi przez miejscowości, z których powoływani są żołnierze rezerwy do tej samej co samochody jednostki wojskowej, pojazdy samochodowe wykorzystuje się w celu przewiezienia tych żołnierzy.

Powiatowe sztaby wojskowe systematycznie śledzą za przebiegiem procesów stawiennictwa żołnierzy rezerwy i środków transportowych i maszyn inżynieryjnych i w razie potrzeby uruchamiają powołanie /pobranie/ dodatkowych żołnierzy rezerwy środków transportowych i maszyn inżynieryjnych.

Po stwierdzeniu i upewnieniu się o zabezpieczeniu mobilizacyjnym jednostkom wojskowym pełnego ukompletowania składają meldunek do przełożonego o wykonaniu zadań mobilizacyjnych.

Należy stwierdzić, iż treść i sposób realizacji czynności/wiązań z powiadamianiem znajduje swoje odbicie w poszczególnych dokumentach opatrzonych odpowiednimi hasłami. Dokumenty wykonawcze przechowuje się u oficera dyżurnego /w instytucjach cywilnych u odpowiedzialnych za powiadamianie/, których zapoznaje się z ich treścią po otrzymaniu odpowiedniego sygnału. Czynności i sposób postępowania z tymi dokumentami powinny być uwidocznione w instrukcjach służb dyżurnych wszystkich jednostek organizacyjnych, które mają wykonywać zadania.

Niezależnie od tego, służby dyżurne powiatowych sztabów wojskowych powinny znać:

- nazwy i adresy garnizonowych ośrodków powiadamiania i alarmowania, z których usług będą mogły korzystać oraz znać ogniwa pośredniczące w przekazywaniu sygnałów powiadamiania;
- sieć służb dyżurnych gromadzkich rad narodowychⁱ sposób otrzymywania połączeń telefonicznych lub ruchomymi środkami łączności o różnych porach dnia i nocy;

- sposób uzyskiwania połączeń telekomunikacyjnych z określonymi jednostkami i instytucjami lub zakładami, znać ich dokładne adresy telefoniczne i telegraficzne.

W ustaleniu sieci służb i opracowaniu odpowiedniego systemu powiadamiania koordynującą rolę spełnia wojewódzki sztab wojskowy w odniesieniu do powiatowych sztabów wojskowych.

Kierowanie przebiegiem realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych dokonuje się na podstawie opracowanych planów mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk /planów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej/ lub planów zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych - przy wykorzystaniu odpowiedniego systemu łączności.

Funkcjonalność takiego planu musi być niezawodna w kierowaniu procesami mobilizacyjnymi.

Niezależnie od wyżej przedstawionych planów stanowiących i rzutujących na tok kierowania pracami mobilizacyjnymi, poszczególne sztaby wojskowe opracowują kalendarze - inaczej harmonogramy zasadniczych czynności mobilizacyjnych. Opracowują się go dla każdego wykonawcy przedsięwzięć mobilizacyjnych w określonym dla niego zakresie.

W kalendarzu - harmonogramie czynności mobilizacyjnych ujmuje się wszystkie przedsięwzięcia, które mają być wykonane w określonym miejscu i czasie, siły i środki zabezpieczające wykonanie danej czynności oraz osoby odpowiedzialne za ich wykonanie, lub współpracujące.

Do dokumentu tego dołącza się wszystkie konieczne opracowania, którymi dany wykonawca będzie posługiwał się przy realizowaniu zaplanowanych czynności mobilizacyjnych.

W procesie kierowania przebiegiem mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych szczególną uwagę należy zwrócić na właściwą organizację pracy, operatywność działania podległych ogniw dowodzenia i terminowe wykonanie zadań mobilizacyjnych.

Do ważniejszych zadań w zakresie kierowania przebiegiem mobilizacji należy zaliczyć:

- 1- szybkie przekazywanie odpowiednich sygnałów i zarządzeń do właściwych wykonawców;
- 2- ciągłe analizowanie sytuacji powietrzno-wojskowej i odpowiednie reagowanie na tok mobilizacyjnego rozwijania wojsk;
- 3- zespolenie wysiłków organów uzupełnień i współdziałających z nimi organów administracji państwowej, gospodarki narodowej, organizacji społeczno-politycznych oraz jednostek wojskowych w celu zapewnienia sprawnego wydzielania rezerw osobowych i sprzętu z gospodarki narodowej dla potrzeb wojska;
- 4- sprawowanie nadzoru nad realizacją przedsięwzięć mobilizacyjnych w podległych jednostkach /sztabach/ wojskowych, wprowadzenie niezbędnych korekt oraz udzielanie im pomocy;
- 5- składanie meldunków i sprawozdań właściwym przełożonym o przebiegu mobilizacji oraz informowanie podwładnych o zaistniałych sytuacjach;

Jako obowiązującą zasadę przyjęto składanie meldunków przez powiatowe /równorzędne/ sztaby wojskowe do wojewódzkich sztabów wojskowych cztery razy na dobę. Niezależnie od tego niezwłocznie każdorazowo przesyła się meldunki o rozpoczęciu i zakończeniu mobilizacji, jak również o szczególnych sytuacjach wynikłych w trakcie przebiegu mobilizacji.

VI. Z A K O Ń C Z E N I E

Poruszone w niniejszym skrypcie-wykładzie zagadnienia nie wyczerpują w pełni całokształtu problematyki związanej z zasadami toku pracy, organizacji, planowania, powiadamiania, zarządzania i kierowania mobilizacyjnym uzupełnieniem wojsk, na szczeblu powiatowego /równorzędnego/ sztabu wojskowego.

Niemniej jednak założona planem treść zagadnień, i sposób ich przedstawiania w tym opracowaniu daje w pełni obraz, a przy tym i podstawy do zapoznania się z problematyką mobilizacyjną na szczeblu powiatowego sztabu wojskowego, jak również podstawy do pracy przy rozwiązywaniu zagadnień mobilizacyjnych, a w szczególności opracowywaniu "Planu zabezpieczenia mobilizacyjnego oraz w opracowywaniu "Planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozmieszczonych na terenie administrowanym przez powiatowy /równorzędny/ sztab wojskowy".

Zatem w założeniach niniejszego skryptu, obok dania podstaw do pracy na określonych szczeblach organizacyjnych w zakresie mobilizacji, zakłada się ukierunkowanie pracy oficerów, wskazania źródeł poznawania przedmiotu, jego złożoności problemowej itp. wiążących się z procesami tak bardzo ważnymi w siłach zbrojnych - jak osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki wojskowe i jednostki organizacyjne obrony terytorium kraju, w których te zagadnienia mobilizacyjne wojsk stanowią pierwszoplanowe znaczenie.

Pamiętać należy o tym, że powiatowe sztaby wojskowe są podstawowymi komórkami wojskowymi odpowiedzialnymi za gromadzenie rezerw osobowych, pojazdów mechanicznych i innych środków materiałowych, ich szkolenie, przygotowanie, gospodarowanie i właściwe co do przeznaczenia kierowanie procesami zabezpieczenia mobilizacyjnego i obronności ludowej administrowanego przez siebie obszaru.

Są jednocześnie organami władz terenowych, wykonującymi pod ich kierownictwem zadania związane z militarnym

zabezpieczeniem obszaru działania odpowiedzialnego szczebla. Praca powiatowych /równorzędnych/ sztabów wojskowych oparta jest na konkretnych danych, których znajomość ma zasadnicze znaczenie dla pracowników PSzW. Praca ta jest wielostronna wkraczająca we wszystkie dziedziny życia gospodarczego, politycznego i społecznego administrowanego terenu.

Powiatowy sztab wojskowy kieruje przygotowaniem i mobilizacyjnym rozwinięciem bezpośrednio podległych mu i powierzonych do zmobilizowania jednostek wojskowych. Przygotowuje i realizuje przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem mobilizacji jednostek wojskowych stacjonujących na administrowanym terenie i określonych przez sztab wyższy. Szef powiatowego sztabu wojskowego może być wyznaczony na zastępcę dowódcy garnizonu i wówczas powinien on /wraz ze swym sztabem/ być przygotowany do kierowania realizacją zadań mobilizacyjnych przez wszystkie jednostki wojskowe garnizonu.

Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk jest ściśle uzależnione od założeń operacyjno-obronnych i koncepcji wykorzystania jednostek wojskowych i formacji zmilitaryzowanych dla odparcia agresji przeciwnika. Założenia operacyjno-obronne rzutują bezpośrednio na system, zakres, sposób, czas i tempo przeprowadzenia mobilizacji w ogóle.

Podkreślić i dodać należy, że duży wpływ ma system rozmieszczenia baz mobilizacyjnych rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innych urządzeń, możliwość zaspokojenia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych i organizacyjnych oraz poziom wyszkolenia tych rezerw. Stwarza to z kolei określone warunki, mniej lub bardziej sprzyjające operacyjnemu rozwinięciu wojsk.

Na podkreślenie zasługuje to, iż szybkość realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk przez PSzW osiąga się poprzez:

- 1- sprawne alarmowanie i powiadamianie wszystkich szczebli dowodzenia i administrowania o zarządzonej mobilizacji;

- 2- terytorialne gromadzenie i przygotowywanie rezerw /zasobów mobilizacyjnych/;
- 3- sprawną organizacją przyjęcia rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innych urządzeń pobieranych z gospodarki narodowej.

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane przez PSzW w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych realizowane są w ramach systemu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Rzutuje to na działalność PSzW, i tak:

1. PSzW stwarzają dla jednostek wojskowych warunki dla osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej poprzez powoływanie żołnierzy rezerwy i dosyłanie do właściwych jednostek;
2. na mobilizowaniu powierzonych sztabom powiatowym jednostek - działając wówczas jako dowódcy tych jednostek;
3. nadzorują i realizacją zadań mobilizacyjnych przez jednostki stacjonujące na obszarze przez siebie administrowanym.

Generalna zasada szybkiego osiągnięcia pełnej gotowości bojowej przez jednostki wojskowe, wynikająca z doktryny wojennej naszych sił zbrojnych może być realizowana tylko poprzez szybkie stawiennictwo żołnierzy rezerwy, środków transportowych, maszyn inżynieryjnych i innych we właściwych jednostkach wojskowych.

Ta zasada, jak z powyższego wynika, dotyczy przede wszystkim PSzW, a w związku z tym i osiągnięcie przez jednostki wojskowe pełnej gotowości bojowej w krótkich okresach. Zależne to jest głównie od umiejętnego działania sztabu powiatowego, który musi być zdolny do realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych w każdym momencie okresu pokojowego. Istotnym zagadnieniem staje się więc konieczność systematycznego szkolenia, doskonalenia w ramach treningów i ćwiczeń mobilizacyjnych PSzW mających na celu przygotowanie tych organów do sprawnego i precyzyjnego wykonywania zadań mobilizacyjnych.

Jeżeli mówimy o szybkim mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych, to mamy na myśli szybkie stawiennictwo żołnierzy rezerwy w określonej jednostce wojskowej i szybkie jego włączenie organizacyjne do pododdziału i na odpowiednie stanowisko /funkcje/, jako pełnowartościowego uzbrojonego i wykwapowanego żołnierza.

Załączniki:

- Nr 1 - Struktura organizacyjna PSzW z uwzględnieniem organów mob. /dwa warianty/.
- Nr 2 - Schemat - plan powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji.
- Nr 3 - Schemat - powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji i powoływania żołnierzy rezerwy i środków transportowych dla jednostek wojskowych.
- Nr 4 - Schemat-Punkt kierowania mobilizacją /PKM/, ogólne zadania i ich współzależność.
- Nr 5 - Umowne znaki taktyczno-mobilizacyjne i podstawowe terminy i skróty.

OPRACOWAŁ:

/-/ ppłk dypl. Edward WOLAK

Wykonano w 100 egz.

Egz.nr 1-100 bibl.tajna

Wyk. ppłk Wolak

Druk. OH, dn. 25.2.71r.

Nr ks. 0621/WW

Kor. Zesp.

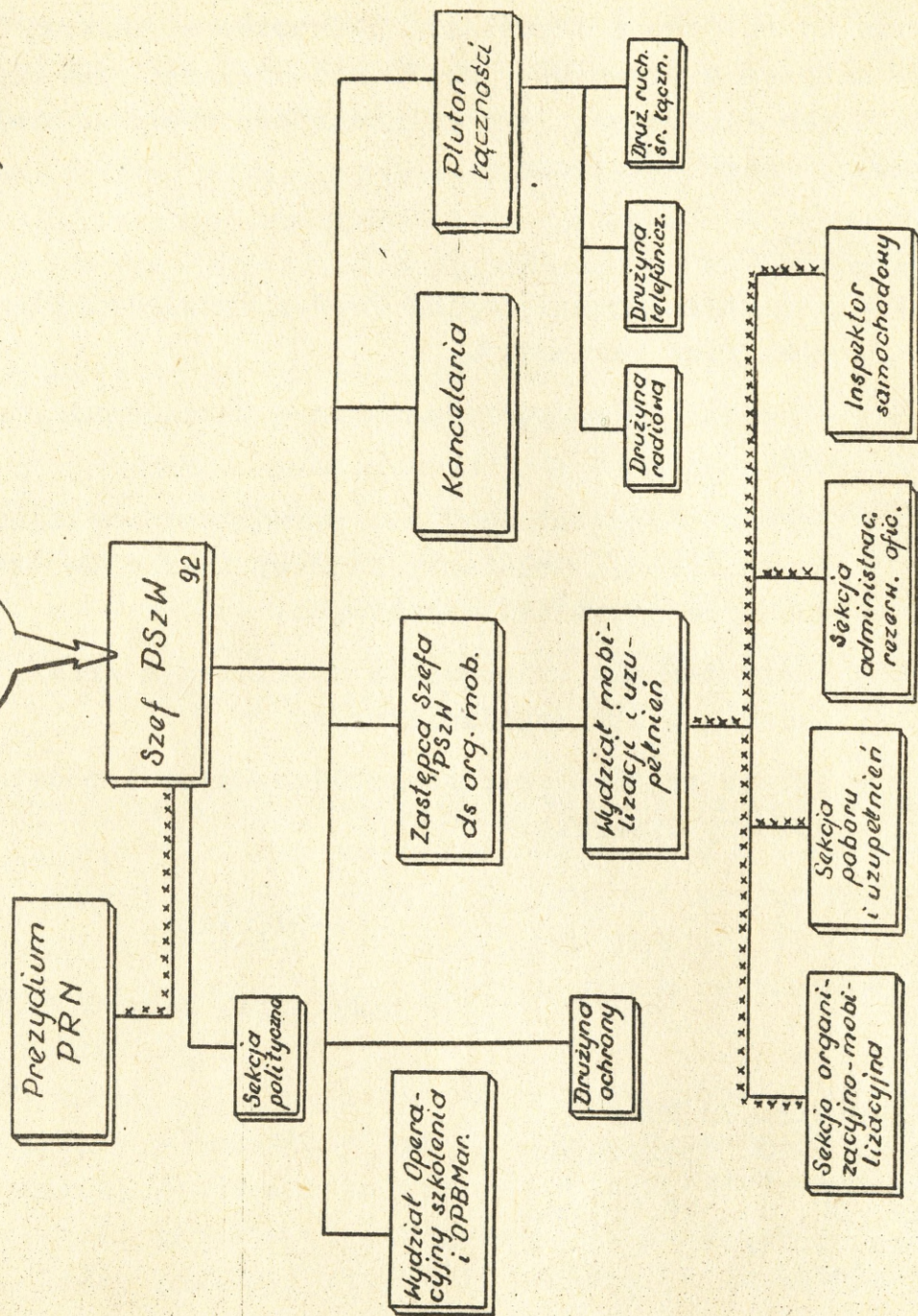
SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ ROZWIĘTEJ PSZW Z UWZGLĘDNIENIEM ORGANÓW MOBILIZACYJNYCH (jeden z wariantów)

Załącznik nr 1.

~~TOP SECRET~~

Fig. nr.

WSZW

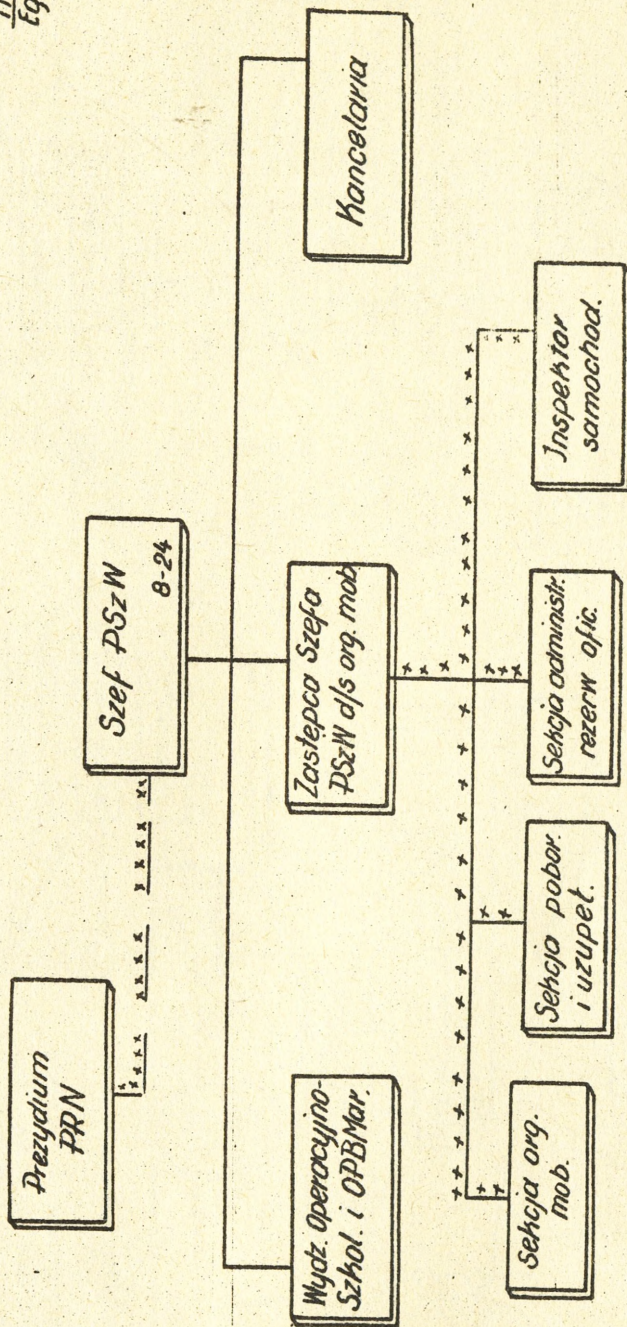
----- podległość organizacyjna

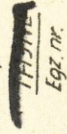
————— podległość organizacyjno-funkcjonalna (współdziałania)

SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ PSZW (OBECNIE OBOWIAZUJĄCEJ)

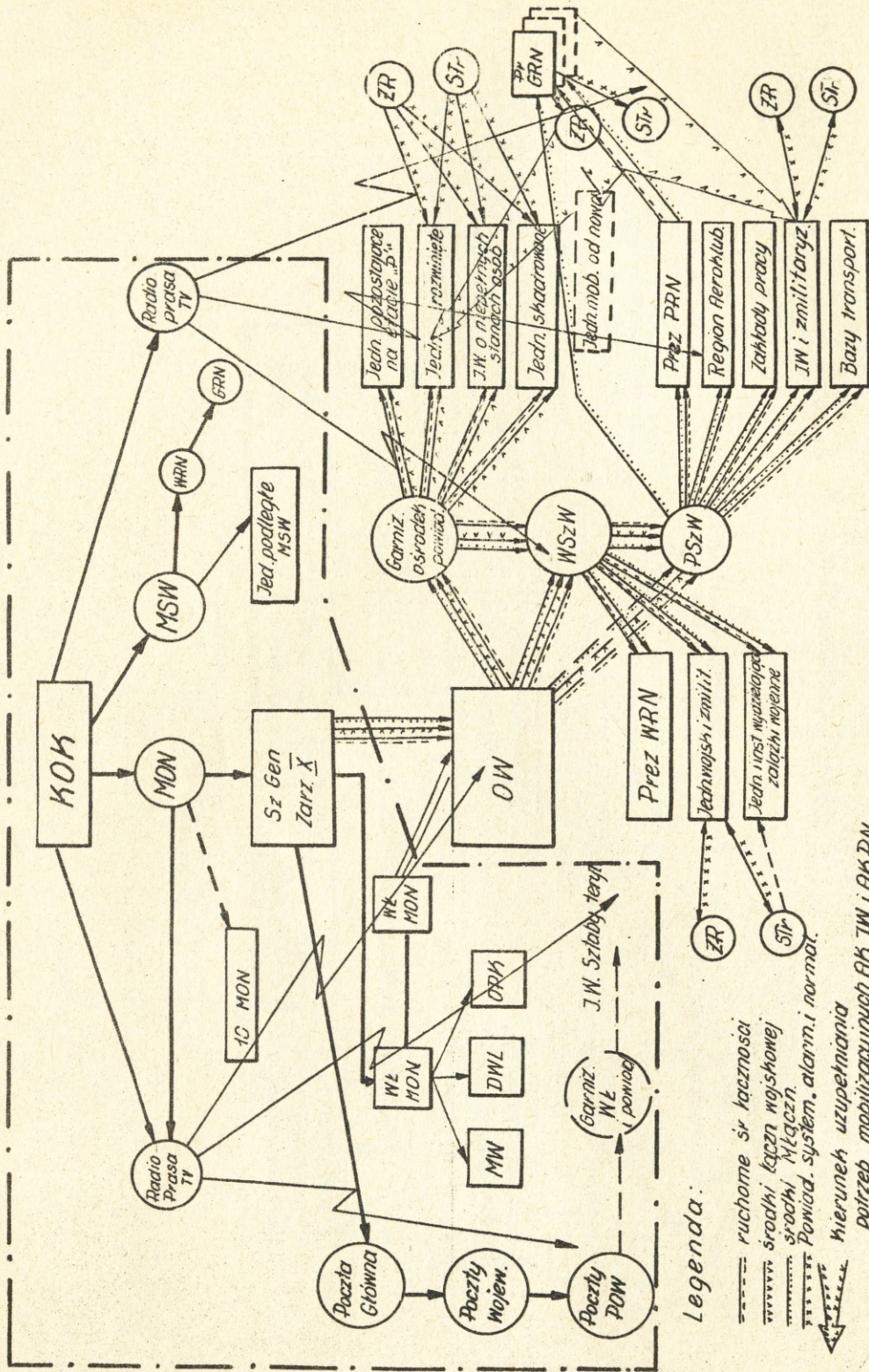
(jeden z wariantów)

Załącznik nr 1a
TJINE
Egz. nr.

PLAN POWIADAMIANIA O ZARZĄDZENIU MOBILIZACJI

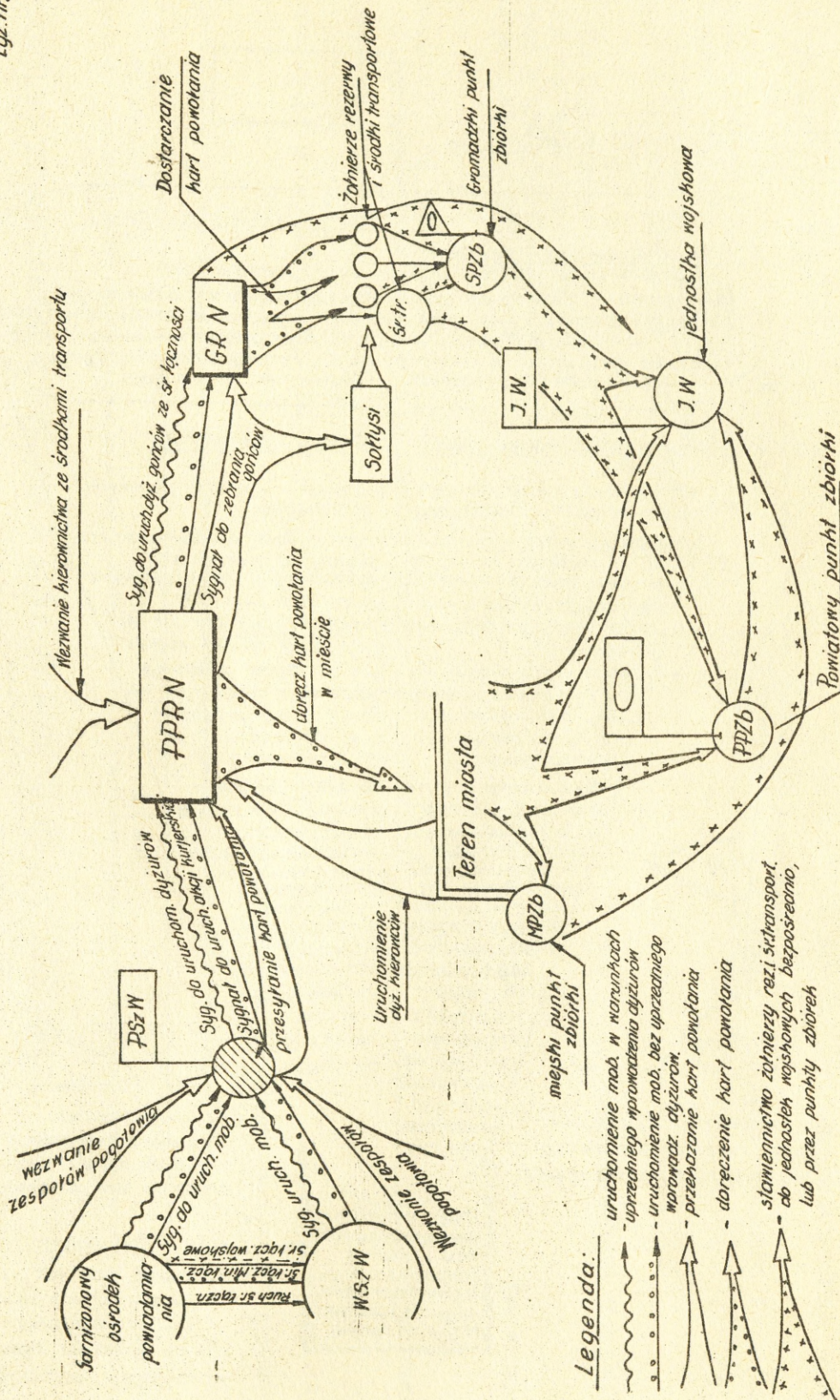

Legenda:

- ruchowe sr łączności
- środki łączn wojshowej
- środki łączn
- Powiad. system. alarm. i normal.
- kierunek uzupełniania
- potrzeb mobilizacyjnych AK JW i AR RN

SCHEMAT POWIADAMIANIA O ZARZĄDZANIU MOBILIZACJI I POWOŁYWANIA ŻOŁNIERZY REZERWY I ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH DO JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

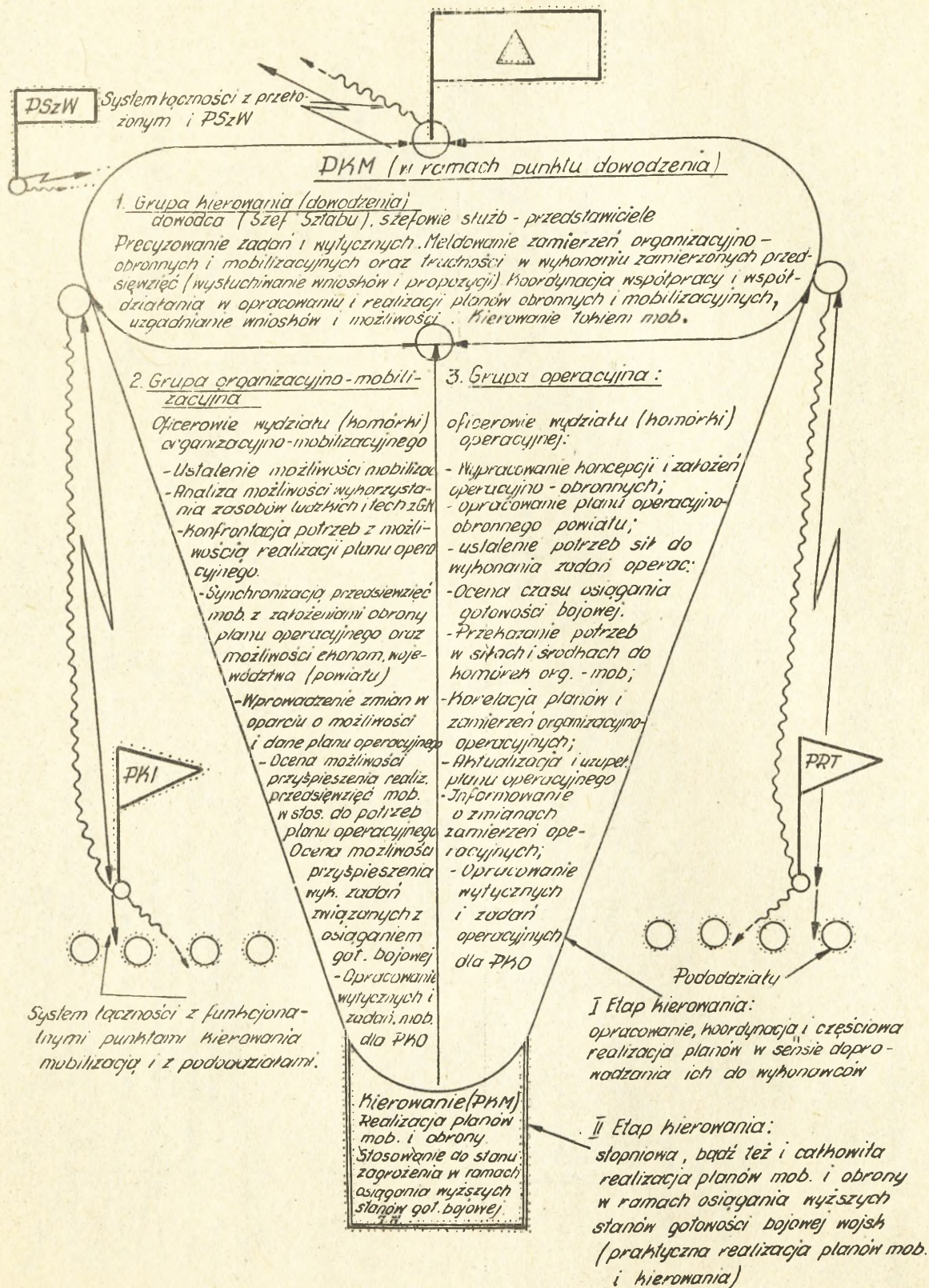
Załącznik nr 3
TAJNE
 Egz. nr.

SCHEMAT PUNKTU KIEROWANIA MOBILIZACJĄ (PKM)-OGÓLNE ZADANIA I ICH WSPÓLZALEŻNOŚĆ

Załącznik nr 4

TAJNE
Fg2. nr.

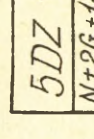
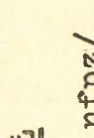
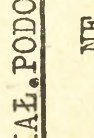
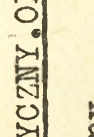
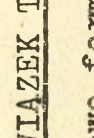
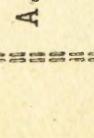

Załącznik nr 5

T A J N E

Egz.nr

PODSTAWOWE ZNAKI I SKRÓTY OBOWIĄZUJĄCE W PRACACH I TERMINOLOGII ORG.MOG.

Pełna nazwa	Skrót	Znak	Objaśnienie
	1	2	3
A. ZWIĄZEK TAKTYCZNY. ODDZIAŁ. PODODDZIAŁ			
Nowo formowany	NF, nf / 7 nfpz/		- Sztab / stanowisko dowodzenia / 5 dyw. z mech. z określeniem terminu jej mob. rozwinięcia
Zapasowy	Z, z / 9zpcchem/		- Sztab / st. dowodzenia / 10 pz reformującego się na czas wojny
Rezerwowy	R, r / 5 RDZ /		- Sztab / stanowisko dowodzenia / 1 batalionu łączności rozwiniętego mobilizacyjnie na wyższy szczebel organizacyjny / 1 pż/
Batalion uzupełnienia	buz		- 1 pułk zmobilizowany i jednostki przez niego mobilizowane / 11 pułk zmobilizowany / i 5 dywizyjna piekarnia polowa
Kompania uzupełnienia	kuz		
Grupa uzupełnienia	guz		$\frac{z}{2}$ oznacza załączek w składzie 2-ch osób

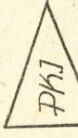
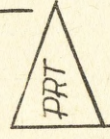
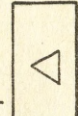
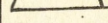
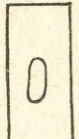
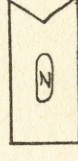
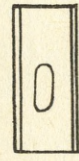
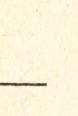
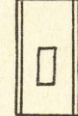

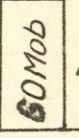
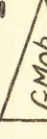
1

2

3

4

B. PUNKT, POSTERUNEK, GRUPA

Punkt kontrolno-informacyjny	PKI		- Punkt kontrolno-informacyjny
Punkt przyjęcia i rozdziału środków transportowych	PRT		- Punkt przyjęcia i rozdziału środków transportowych
Punkt kierowania mobilizacją	PKM		- Punkt kierowania mobilizacją
Gromadzki punkt zbiórki	GPZb		- Gromadzki punkt zbiórki
Powiatowy punkt zbiórki	PPZb		- Powiatowy punkt zbiórki
Wojewódzki punkt zbiórki	WPZb		- Wojewódzki punkt zbiórki. Znak ten z literą P oznacza woj. punkt przesyłkowy
Wojewódzki punkt przesyłkowy	WPP		- Okręg. punkt koordynac. przesyłkowy
Okręgowy Punkt koordynacyjny-przesyłkowy	OPKP		- Frontowy punkt rozdzielczy
Frontowy /armijny, dywizyjny, brygadowy/ punkt rozdzielczy	FPRd / APRd / DPRd, BPRd		- Armijny punkt rozdzielczy
Garnizonowy ośrodek mobilizacyjny	GOMob.		- Dywizyjny punkt rozdzielczy
Grupa Organizac.-Mobiliz.	GMob.		- Brygadowy punkt rozdzielczy
			- Garnizonowy Ośrodek Mobilizac.
			- Grupa Org.Mob.

C. R E J O N Y:

- Rejon mobilizacji
- Zasadnicze Rejony Mobilizacji
- Zapasowy Rejon Mobilizacji

- RMob.
- ZSRMob.
- ZRMob.

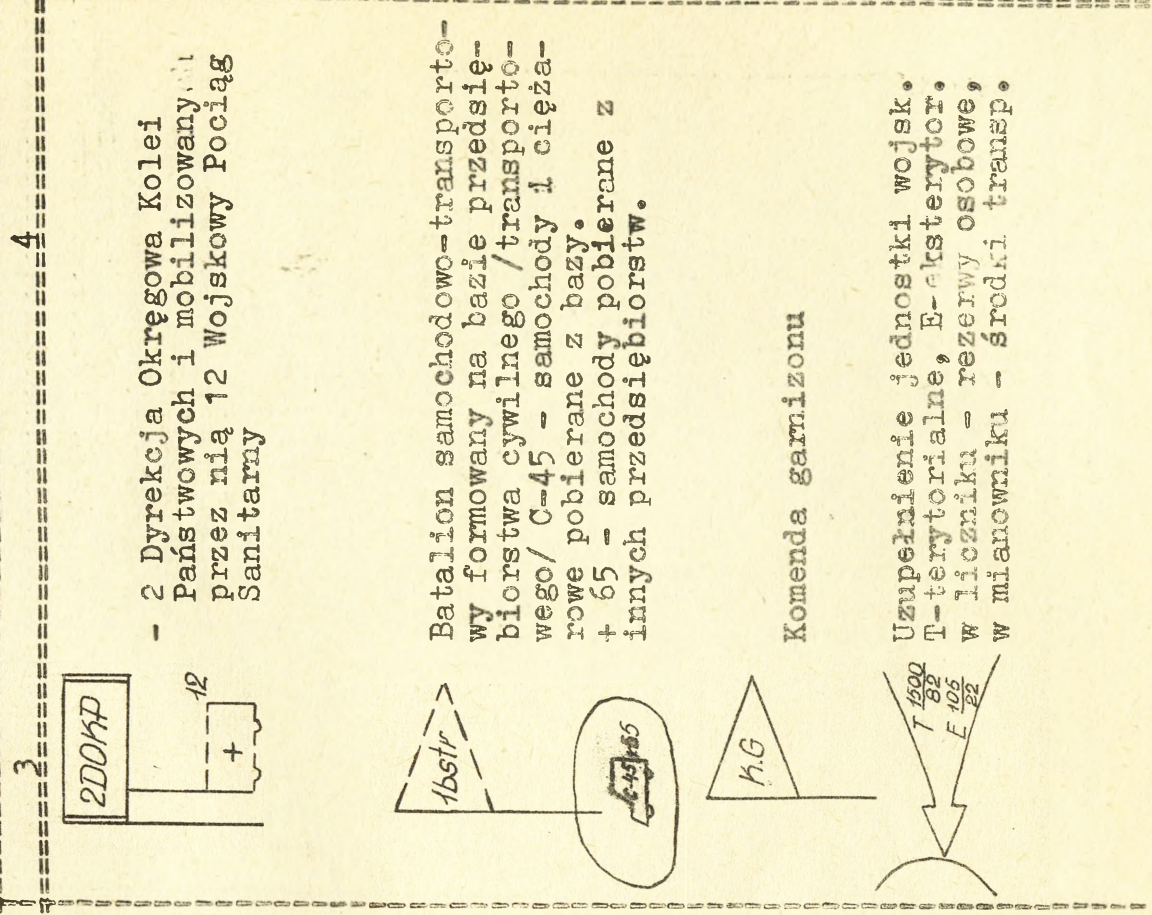
D. POZOSTALE:

- Moment rozpoczęcia mobilizacji
- Pierwsza /druga, piąta/ doba mobilizacji
- Doba i godzina zakończenia mobilizacji
- Rezerwy osobowe
- rezerwy materiałowe

- N
- N+1 /N+2,
- N+5/

- N+2 G+8
- Ros.

rmat

- 2 Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych i mobilizowany przez nią 12 Wojskowy Pociąg Sanitarny

Batalion samochodowo-transportowy formowany na bazie przedsiębiorstwa cywilnego /transportowego/ C-45 - samochody i ciężarowe pobierane z bazy.
+ 65 - samochody pobierane z innych przedsiębiorstw.

Komenda garnizonu

Uzupełnienie jednostki wojsk. Terytorialne, E-akterytor. w liczniku - rezerwy osobowe, w mianowniku - środki transp.

4

3

Stan zapasów /rezerw/, zasobów mobilizacyjnych /w zakładzie pracy, gromadzie/, rezerwy osobowe, w liczniku - ogólny stan, w mianowniku - do pobrania, str-środku transportu, w liczniku - ogólny stan, w mianowniku do pobrania.

105 - 85/30
str - 25/12

Akcja kurierska jednostki wojskowej. Znak ten ze skrótem AKRN - oznacza akcja kurierska rady narodowej.

AKJW

Cywilna baza transportowa, c - samochody ciężarowe, w liczniku - ilość posiadanych środków, w mianowniku - ilość pobieranych środków.

50
C 25

Cywilna baza maszyn inżynierskich - no-budowlanych K-koparki, W-walce drogowe, S-spycharki, Z-zgarniarki, D-dźwigi.

K-0
W-3

Państw. Ośrodek Maszynowy. Znak ten ze skrótem oznacza: GOM-T - gromadzki Ośrodek Maszyn. Trakt. TOS - techniczna obsługa samochodów.

POM

Warsztaty naprawcze samochodów /punkty usługowe/. Znak ten ze skrótem oznacza: IB-maszyny inżynierskie-budowlane, T-aktorów i maszyn roln. Ł-sprzętu łączności, K-taboru kolejowego.

S

pmob
śtr
miaz.

Potrzeby mobilizacyjne
Środki transportowe
Maszyny inżynierskie
Tryb alarmowy
Tryb zwyczajny
System alarmowy

AKRN /AKJW/

Akcja kurierska rady narodowej /jednostki wojskowej/

ZN
ZR
ZNz
ZB
ZMob.
UB
cz "p"
cz "w"

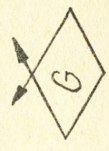
Zapasy nienaruszalne
Zapasy ruchome
Zapasy niezniżalne
Zapasy bieżące
Zapasy mobilizacyjne
Użytek bieżący
Czas pokoju
Czas wojny

1

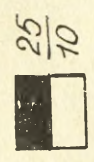
2

3

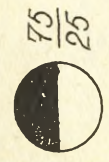
4

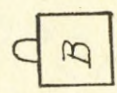
Urząd lub agencja pocztowo-telekomunikacyjna - gromadzka. Znak ten ze skrótem oznacza: M-miejska, P-powiatowa, W-wojewódzka.

Stacja CPN, w liczniku - ilość benzyny w m³, w mianowniku ilość oleju napędowego w m³.

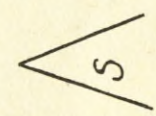
Skład CPN, w liczniku ilość benzyny w m³, w mianowniku ilość oleju napędowego w m³.

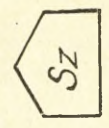
Zakłady przemysłu materiałów budowlanych, znak ten ze skrótem oznacza: M-maszynowe, E-elektrotechniczne, CH-chemiczne, D-drzewne i W-włókiennicze.

Zakłady przemysłu spożywczego, w liczniku - piekarnie, w mianowniku moc produkcyjna w tonach na dobę, skrót ten oznacza PM-przetworów mleczarskich, M-mięsne, PO-przetworów owocowych, C-cukiefnicze.

Placówka handlowa - artykuły spożywcze, znak ten ze skrótem oznacza: P-przemysłowe, E-elektrotechniczne, G-gospodarstwa domowego i T-tekstylne.

Szkoła. Znak ten ze skrótem oznacza: S-światlica, D-dom kultury, M-muzem, SP-straż pożarna i DM-dom wypoczynkowy.

OPRACOWAŁ:

ppłk dypl. E. WOLAK

BIBLIOTEKA NAUKOWA ARG WF
Archiwum Delegacji Złoty i Specjalnych
Nr ewid. 33906

